

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Облік та звітність підприємства з податку на додану вартість на
підприємстві ПрАТ «НАК Надра України»**

здобувача Стрельченко Ірини Сергіївни

Науковий керівник: д.е.н., професор Л.Г.Ловінська

_____ (підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Л.Г.Ловінська

_____ (підпис)

Київ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет обліку та податкового менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

Р.С.Коршикова

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Л.Г.Ловінська

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2023р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Стрельченко Ірині Сергіївні
(прізвище, ім'я, по батькові)

Ленної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Облік та звітність підприємства з податку на додану вартість на підприємстві ПрАТ «НАК Надра України»»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "02" лютого 2023р .№ 196-ст

**Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах
ПрАТ «НАК Надра України»**

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні аспекти обліку та звітності з ПДВ на підприємстві (назва розділу)
Розділ 2	Облік та звітність з ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України” (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	Процес розрахунків за податком на додану вартість та звітність по цьому податку.
Предмет дослідження:	Методика ведення обліку та складання звітності за податком на додану вартість.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Узагальнення теоретичних положень, а також розробка практичних заходів щодо удосконалення обліку розрахунком та звітності за податком на додану вартість.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

- Розкрити економічний зміст податку на додану вартість, його роль в податковій системі
- Розглянути нормативно-правову базу за податком на додану вартість
- Висвітлити об'єкт, базу та ставки податку на додану вартість

У розділі 2

- Описати діяльність підприємства ПрАТ “НАК Надра України”
- Дослідити систему обліку ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”
- Проаналізувати порядок формування звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”
- Виявити проблеми та недоліки у системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ“НАК Надра України” та запропонувати шляхи їх вирішення.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Л.Г. Ловінська

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

І.С. Стрельченко

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2023р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 72 сторінки. Основний текст роботи викладено на 50 сторінках друкованого тексту. Вона містить 5 таблиць, 6 додатків. Список використаних джерел включає 30 найменувань.

«Облік та звітність підприємства з податку на додану вартість на підприємстві ПрАТ «НАК Надра України»

Об'єктом дослідження є процес розрахунків за податком на додану вартість та звітність по цьому податку..

Предметом дослідження є методика ведення обліку та складання звітності за податком на додану вартість.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи. Узагальнити теоретичні положення, а також розробити практичні заходи щодо удосконалення обліку розрахунком та звітності за податком на додану вартість Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розкрити економічний зміст податку на додану вартість, його роль в податковій системі
- розглянути нормативно-правову базу за податком на додану вартість
- висвітлити об'єкт, базу та ставки податку на додану вартість
- описати діяльність підприємства ПрАТ «НАК Надра України»
- дослідити систему обліку ПДВ на підприємстві ПрАТ «НАК Надра України»
- проаналізувати порядок формування звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ «НАК Надра України»
- виявити проблеми та недоліки у системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ «НАК Надра України» та запропонувати шляхи їх вирішення.

Практичне значення отриманих результатів. Практична значущість полягає у можливості застосування отриманих результатів на практиці в роботі підприємства ПрАТ "НАК Надра України". Рекомендації та пропозиції, що містяться в дипломній роботі, дозволяють вдосконалити систему обліку та звітності з ПДВ, забезпечити точність та достовірність фінансової звітності, а також зменшити ризики податкових перевірок та

санкцій.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2023.Рік захисту роботи: 2023.

Ключові слова: податок на додану вартість, ставка, звітність, податковий кредит, вартість, товар, платник.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ	11
1.1. Економічний зміст податку на додану вартість, його роль в податковій системі	11
1.2 Нормативно-правова база за податком на додану вартість.....	16
1.3 Об’єкт, база та ставки податку на додану вартість.....	17
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ З ПДВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПрАТ “НАК “НАДРА УКРАЇНИ”	27
2.1 Діяльність підприємства ПрАТ “НАК Надра України”	27
2.2 Система обліку ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”	34
2.3 Порядок формування звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”	42
2.4 Проблеми та недоліки у системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ“НАК Надра України” та шляхи їх вирішення	46
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:	54
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сьогодні однією з головних передумов розвитку української економіки і забезпечення її стабільності є дієве функціонування податкової системи, так як мобілізація податкових платежів до бюджету країни дає змогу органам державної виконавчої влади здійснювати реалізацію зовнішньої та внутрішньої політики, а також фінансування соціальних заходів. Сукупність загальнодержавних і місцевих зборів та податків, які справляються в певному установленому законодавством порядку, є складовою податкової системи України. Податок на додану вартість — один із загальнодержавних податків, що забезпечує стабільність надходжень до державного бюджету. Але на сьогодні, сучасна економіка в країні зумовлює реформування системи податків та впливає на повсякчасні зміни податкового законодавства.

Дослідження обліку розрахунків із бюджетом за податками та платежами проводили такі вітчизняні науковці, як Оксенюк О. І. Швабій. К.І. Захожай В.Б., Базилевич К.С., Шепітко Г.Ф. та ін.

Метою дипломної роботи узагальнення теоретичних положень, а також розробка практичних заходів щодо удосконалення обліку розрахункам та звітності за податком на додану вартість .

Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення наступних **завдань:**

- розкрити економічний зміст податку на додану вартість, його роль в податковій системі
- розглянути нормативно-правову базу за податком на додану вартість
- висвітлити об'єкт, базу та ставки податку на додану вартість
- описати діяльність підприємства ПрАТ “НАК Надра України”
- дослідити систему обліку ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”
- проаналізувати порядок формування звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ

“НАК Надра України”

-виявити проблеми та недоліки у системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України” та запропонувати шляхи їх вирішення.

Об’єкт дослідження – процес розрахунків за податком на додану вартість та звітність по цьому податку.

Предметом дослідження є методика ведення обліку та складання звітності за податком на додану вартість.

Методи дослідження. У процесі вирішення поставлених завдань використано такі наукові методи й прийоми аналізу: аналізу, синтезу, дедукції (для визначення сутності «податку на додану вартість»), індукції.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість результатів полягає у розширенні наукових знань про облік та звітність підприємства з податку на додану вартість. Дипломна робота висвітлює основні теоретичні аспекти обліку ПДВ, законодавчі вимоги та принципи його ведення. Вона допомагає розкрити сутність і механізм функціонування облікової політики в контексті підприємства ПрАТ "НАК Надра України".

Методична значущість полягає у розробці практичних рекомендацій та пропозицій щодо організації обліку та звітності з ПДВ на конкретному підприємстві. Дипломна робота включає аналіз існуючої системи обліку ПДВ, виявляє проблемні аспекти та пропонує шляхи їх вирішення. Це дозволяє підприємству покращити свою облікову політику та забезпечити відповідність законодавчим вимогам.

Практична значущість полягає у можливості застосування отриманих результатів на практиці в роботі підприємства ПрАТ "НАК Надра України". Рекомендації та пропозиції, що містяться в дипломній роботі, дозволяють вдосконалити систему обліку та звітності з ПДВ, забезпечити точність та достовірність фінансової звітності, а також зменшити ризики податкових перевірок та санкцій.

Інформаційною базою для дипломної роботи стали законодавчі та нормативні акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань удосконалення обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами на підприємстві, дані звітності досліджуваного мною підприємства.

Структура роботи. Дипломна робота складається з вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, додатків, списку використаних джерел 30 найменувань, містить 5 таблиць, 6 додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 50 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічний зміст податку на додану вартість, його роль в податковій системі

Податок на додану вартість — один з наймолодших податків. Деякі податки, такі як земельний податок, акцизи, відомі вже давно. ПДВ почали застосовувати лише в ХХ столітті. Схема його стягнення була запропонована у 1954 році французьким економістом на ім'я М. Лоре. У французькій податковій системі ПДВ був введений у 1958 році. На сьогодні ПДВ у Франції став основним бюджетоутворюючим податком, на який приходить майже 50% податкових надходжень. ПДВ став основним джерелом доходів економік більшості країн, що розвиваються, в Європі і далеко за її межами. Він застосовується у більш ніж 120 країнах світу, включаючи Китай, Таїланд, Бангладеш та Філіппіни. Вважається, що перехід на цей податок сприяв економічному розвитку в Європі, Азії та інших регіонах. В Україні ПДВ почав діяти з 1 січня 1992 року, а в законодавство по ПДВ майже щорічно вносяться різноманітні доповнення і зміни.

Дискусії щодо реформування податку на додану вартість точаться протягом усього періоду існування податку в українській податковій системі і знаходять своє відображення в працях вчених та економістів-практиків. Найчастіше піднімаються питання про зміну ставки податку.

Найвища ставка ПДВ встановлена в Угорщині - 27%. Ухвалення підвищення ставки ПДВ було прийнято у 2012 році, коли країна виходила з кризи. У Фінляндії ставка ПДВ становить 24%, а в Іспанії - 21%. Основна ставка ПДВ у Франції становить 20%. У розглянутих країнах ставки податку диференційовані і знижені для соціально важливих секторів, таких як освіта, медицина та ін. На частку ПДВ приходить близько 30% від загального обсягу доходів державного

бюджету, також необхідно відзначити те, що питома вага надходжень ПДВ в загальній сумі бюджетних доходів за період 2017- 2019 років виросла з 26,4 до 35,2% що говорить про те, що значення цього податку зростає. Тож, можна сказати, що податок на додану вартість є основою непрямого оподаткування багатьох країн у всьому світі.

ПДВ має більше ніж 70-тирічну історію, та протягом цього часу він довів свою ефективність і практикується в 120 країнах. Наприклад, в Україні на частку ПДВ приходить понад 30% від доходів державного бюджету, що говорить про його значущість для економіки. [10, с. 12]

Згідно проведеного дослідження, ПДВ є найбільш актуальним податком. Він має різні ставки та дозволяє організаціям обирати систему оподаткування, а також має певні пільги, які передбачені законодавством. Непрямі податки, такі як ПДВ та акцизи, стали найважливішими при мобілізації доходів до бюджету. ПДВ становить майже четверту частину всіх доходів бюджету і перевершує за розміром всі інші податкові доходи. Тому, ПДВ на товари, які реалізуються в Україні (включаючи ПДВ при ввезенні товарів на територію України), є найбільш значимим податком.

Зі зростанням виробництва товарів, що використовуються тривалий час, збільшувалася кількість підакцизних товарів. Проте введення нових акцизів на кожен товар або групу товарів підвищувало витрати на збір податків. Ринок постійно змінювався, тому була потреба в універсальному акцизі, який автоматично враховував зміни в асортименті товарів та оподатковував валовий оборот підприємств. В більшості країн світу загальний акциз використовується зараз у формі ПДВ. Податок на додану вартість— є непрямим податком, що є частиною новоствореної вартості, що обчислюється на основі створеної вартості на кожному етапі виробництва та продажу товару. Цей податок входить до ціни продажу і сплачується кінцевим споживачем, тому він допомагає уникнути кумулятивного ефекту оподаткування.

Формулювання доданої вартості надає змогу вирахувати всі ті податки, які господарський суб`єкт сплатив при купівлі товарів (робіт, послуг). Виходячи з того,

що додана вартість – є створеним прибутком чи вартістю чистої продукції, то в даному випадку додана вартість рахується додаванням її складових елементів, таких як: заробітна плата, рента, відсотки і прибуток. Показник доданої вартості визначається як різниця між вартістю продукції, що була реалізована, та всіма витратами, пов'язаними з її виготовленням та продажем, тобто між загальним обсягом продажів та загальною сумою витрат на закупівлю матеріалів і послуг. Податок з обороту є податком, який стягується з продажу товарів на кожному етапі їхнього переміщення. Це означає, що податок стягується на кожній стадії виробництва, транспортування та продажу товару. Однак, із цим податком пов'язаний недолік, відомий як "кумулятивний ефект", коли податок накопичується на кожній стадії переміщення товару, збільшуючи загальний податковий борг, що може відлякувати виробників і споживачів. ПДВ сплачується на усіх етапах руху товарів, проте об'єктом оподаткування виступає не валовий оборот, а додана вартість, яка зберігає переваги податку з обороту, проте в той самий час ліквідує головний недолік — кумулятивний ефект. [1, с.46]

Податок на додану вартість є дуже поширеним у країнах Західної Європи. В Україні, як уже зазначалося, ПДВ був введений в 1992 р. Тож чому цей податок набув такої популярності? Розглянемо його переваги, недоліки.

Податок на додану вартість має високу ефективність із фіскальної точки зору. Широка база оподаткування, що включає не тільки товари, але й роботи і послуги, забезпечує надійність та стабільність бюджетних надходжень. Універсальні ставки полегшують обчислення податку для його платників, контроль податкових органів за правильністю та своєчасністю сплати. Стягнення ПДВ на усіх етапах руху товарів, робіт, послуг характеризується тим, що кожен суб'єкт підприємницької діяльності платить податок на додану вартість в пропорції до своєї виробничої діяльності, і жоден суб'єкт не несе надмірного податкового тягара. Таким чином, це забезпечує рівний податковий тиск на всіх учасників ринку.

ПДВ має недоліки, такі як значний вплив на загальний рівень цін і його регресивність, особливо для малозабезпечених верств населення. Крім того,

обчислення та стягнення ПДВ потребують чіткого визначення об'єкта оподаткування - доданої вартості, яка є часткою повної вартості товару чи послуги. При обрахуванні повної вартості товару чи послуги враховуються такі складові: вартість витрат на сировину, матеріали та виробничі послуги що відносяться до собівартості, заробітна плата працівників, які займаються виробництвом або наданням послуг, а також прибуток. Можна зрозуміти, що вартість сировини та матеріалів, яка складає першу частину вартості товару чи послуги, не залежить від зусиль виробника, оскільки вона арифметично включається в повну вартість. У той же час, заробітна плата працівників і прибуток виробника, які становлять інші складові частини вартості, є доданою вартістю, що створюється на етапі виробництва.

Існують два способи розрахування доданої вартості: перший полягає в відрахуванні вартості сировини, матеріалів та послуг виробничого характеру від повної вартості товару або послуги, другий - у складанні заробітної плати та прибутку. [6, с.37]

Широко поширеним методом обчислення доданої вартості є саме перший спосіб, який застосовується в більшості країн, в тому числі в нашій. Обчислення доданої вартості на кожному етапі виробництва товарів і послуг дозволяє уникнути подвійного оподаткування і забезпечує рівномірний розподіл податкового тягара між усіма суб'єктами підприємницької діяльності включаючи податок в ціни товарів і послуг.

Існують чотири різні способи обчислення суми податку на додану вартість, залежно від того, як податкова ставка застосовується до об'єкта оподаткування. Ці методи включають прямий адитивний (або балансовий) метод, прямий метод віднімання, непрямий адитивний метод і непрямий метод віднімання (або кредитний).

Прямий адитивний (балансовий) метод обчислення податку на додану вартість полягає у тому, що податкова ставка застосовується до заздалегідь визначеної суми доданої вартості, яка обчислюється шляхом додавання складових елементів, таких як прибуток та фонд оплати праці.

Прямий метод віднімання в обчисленні податку на додану вартість передбачає застосування податкової ставки до заздалегідь визначеної величини доданої вартості, яка обчислюється як різниця між виручкою від продажу продукції та матеріальними затратами на її виробництво.

Непрямий адитивний метод обчислення податку на додану вартість передбачає визначення суми податку шляхом додавання окремих податків, розрахованих на кожен етап виробництва, що складають додану вартість.

Непрямий (кредитний) метод обчислення податку на додану вартість полягає у визначенні суми ПДВ, яку необхідно сплатити до бюджету, шляхом розрахунку різниці між сумою податкових зобов'язань, що виникли в результаті продажу товарів (робіт, послуг), та сумою податкового кредиту, який було отримано від постачальників матеріальних ресурсів, що були використані в господарській діяльності.

Четвертий метод обчислення ПДВ, також відомий як метод розрахунків-фактур або податковий кредит, є найбільш поширеним методом оподаткування серед країн Європейського Союзу. Він не вимагає окремого обчислення доданої вартості, що спрощує контроль за правильністю обчислення податку. Крім того, цей метод дає можливість встановлювати більш короткі інтервали між строками сплати податку, що збільшує зацікавленість платників у правильному розрахунку податку. Податок на додану вартість може бути обчислений за допомогою однієї або декількох ставок.

Податкова адміністрація має 3 різні підходи до ставок податку на додану вартість. Деякі вважають, що краще мати єдину ставку, щоб спростити контроль за стягненням податку. Але, як правило, існують декілька ставок для різних груп товарів, які зумовлені соціально-політичними чинниками [29, с.1196-1198].

1.2 Нормативно-правова база за податком на додану вартість

В Україні порядок обчислення і сплати регламентується такими законами та нормативно-правовими актами:

- **Податковий кодекс України**

Із Податкового кодексу України можна дізнатися про всі податки та збори, що справляються в Україні, а також про порядок їх адміністрування, права та обов'язки платників, контролюючих органів та їх посадових осіб, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. Окремо про податок на додану вартість (ПДВ) зазначено у 5 розділі. Тут визначаються платники ПДВ, вимоги до їх реєстрації, об'єкт оподаткування, база, розміри ставок, а також порядок електронного адміністрування та інші важливі аспекти.

- **Митний кодекс України**

Митний кодекс України містить правила та принципи, за якими організовано та проводиться митний контроль в Україні. Він також встановлює норми, що регулюють економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти роботи митних органів України.

- **Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 569 «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість»**

Цей Порядок визначає як відкривати та закривати рахунки у системі електронного адміністрування ПДВ, особливості складання податкових накладних та розрахунків коригування кількісних та вартісних показників до податкових накладних у такій системі, також механізм проведення розрахунків з бюджетом за використання зазначених рахунків.

- **Постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 536 «Про внесення змін до Порядку електронного адміністрування податку на додану вартість та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 25 січня 2012 р. № 73»**

- **Наказ Міністерства фінансів України від 14 листопада 2014 р. № 1130 «Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість»**

Це Положення визначає процедуру: реєстрації, відміни реєстрації, ведення та оприлюднення Реєстру, присвоєння індивідуального податкового номера, перереєстрації платників податку на додану вартість, ведення документації та видання витягів та довідок з Реєстру.

- Наказ Міністерства України від 28 січня 2016 р. № 21 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість»

- Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2022 року № 178 «Деякі питання обкладення податком на додану вартість за нульовою ставкою у період воєнного стану»

У цій постанові зазначено операції, які обкладаються за нульовою ставкою до кінця воєнного стану. Наприклад, операції з забезпечення транспорту Збройних Сил, СБУ та інших структур, які працюють для потреб забезпечення оборони України та захисту безпеки населення. [19, 20]

Аналізуючи останні законодавчі зміни, можна дійти до такого висновку, що вдосконалення нормативно- правового забезпечення було направлене на підвищення фіскальної ефективності ПДВ. Тому у ПКУ уряд запровадив додаткові вимоги та обмеження для платників податків з метою перекриття схем мінімізації нарахування податку, а також розширив повноваження контролюючих органів.

Якщо здійснювати оцінку ПДВ, який стягується в Україні, слід зазначити його ефективність лише у фіскальному аспекті. В умовах відсутності об'єктивних чинників, таких, зокрема, як розвинуті ринкові відносини, система автоматизованого контролю тощо, переваги цієї форми оподаткування не проявляються [13, с.59].

1.3 Об'єкт, база та ставки податку на додану вартість

Об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції із:

- продажу товарів (робіт, послуг) на митній території України, включаючи

оплату вартості послуг за договорами лізингу і операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору) задля погашення кредиторської заборгованості заставодавця ; ввезення (пересилання) товарів митною територією України та отримання робіт (послуг), що надаються нерезидентами для їх використання або споживання в межах України, включаючи операції з ввезення (пересилання) майна за договорами оренди (лізингу), іпотеки та застави.

- вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України та надання послуг (виконання робіт) для їх споживання за межами України.

До операцій, які не являються об'єктом оподаткування ПДВ, належать зокрема операції із:

- випуску, розміщення та продажу за кошти цінних паперів, що випущені в обіг суб'єктами підприємницької діяльності, Національним банком України, Міністерством фінансів України, Державним казначейством та органами місцевого самоврядування;

- передачі майна орендодавця (лізингодавця) у користування орендарю (лізингоотримувачу) при умові, що його повернуть орендодавцю (лізингодавцю); надання послуг зі страхування, соціального і пенсійного страхування;

- обігу валютних цінностей, включаючи національну та іноземну валюту, лотерейних білетів (з дозволу Міністерства фінансів України); бланки з непогашеними поштовими марками (окрім колекційних);

- надання послуг з інкасації, розрахунково-касового обслуговування, розміщення та повернення коштів за договорами позики, депозиту, страхування та інших;

- виплати заробітної плати, пенсій, стипендій, субсидій за рахунок бюджетів і державних цільових фондів.

Звільняються від оподаткування ПДВ, зокрема, операції з:

- постачання платних державних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, також іншими особами, що уповноважені такими органами або законодавством на надання зазначених послуг, обов'язковість отримання (надання) яких встановлюється

законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів вигляді зборів, державного мита тощо;

- надання послуг з отримання вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами. [18, 19, 20]

Українські юридичні особи та громадяни, які здійснюють будь-яку виробничу або комерційну діяльність в межах України, повинні сплачувати податок на додану вартість (ПДВ). Єдиним винятком є ті підприємства, які здійснюють діяльність, обсяг якої не перевищує 1 мільйон гривень на рік, оскільки контроль над стягненням ПДВ з них є непрактичним і невиправданим в зв'язку з незначним обсягом надходжень до бюджету.

З точки зору фіскальної політики, оподаткування малих підприємств може бути неефективним, оскільки збори ПДВ можуть бути вищими, ніж надходження від цих суб'єктів; також малих підприємств важче контролювати, що дає їм більше можливостей ухилитися від оподаткування.

Юридичні особи, які повинні сплачувати податок на додану вартість в Україні, включають підприємства, організації, філіали, відділення та інші підрозділи, що здійснюють підприємницьку діяльність та мають розрахункові рахунки в банках на території України. Це також можуть бути міжнародні організації та іноземні юридичні особи, які займаються підприємницькою діяльністю на території України. Якщо такі юридичні особи не мають розрахункових рахунків в банках України та не мають постійних представництв в Україні, тоді податок на додану вартість сплачується покупцями товарів, замовниками робіт та послуг.

Податок на додану вартість має декілька важливих переваг. Він не впливає на поведінку учасників господарсько-комерційного процесу і не змінює їхніх економічних рішень. Крім того, він дозволяє регулювати фонд заробітної плати і ціни, ліквідує “зайві” ланки управління та допомагає точно визначити реальну вартість товарів. Це дозволяє формувати економічні пропорції та використовувати податок як засіб стримування криз надвиробництва і прискореного витіснення з ринку не конкурентоспроможних виробників. Крім того, він може бути

використаний в антиінфляційних процесах, оскільки дає можливість автоматично отримувати кон'юнктурний прибуток та стримувати невиправдане збільшення цін.

Проте варто зазначити, що використання податку на додану вартість має й негативні сторони. Існує цілий ряд спірних моментів, які породжують дискусії щодо необхідності стягнення даного податку.

Деякі аспекти, що слід враховувати щодо податку на додану вартість, включають наступне:

- ПДВ є податком на кінцеве споживання, який покладається на населення та бюджетну сферу. У випадку високої ставки та інфляції, ПДВ може стати фактором, який гальмує розвиток виробництва;
- Висока ставка ПДВ (20-28%) може сприяти інфляційним процесам та негативно впливати на високотехнологічні виробництва;
- Існує можливість ухилення від сплати ПДВ, тому важливим є належний бухгалтерський облік на підприємстві;
- Введення податку на додану вартість потребує підготовки громадської думки, пояснювальної роботи з платниками та професійної підготовки персоналу податкових органів.

Податок на додану вартість, виконуючи роль фіскального інструменту, впливає на макроекономічні показники: він зменшує споживання, може знизити рентабельність інвестицій, але збільшує надходження до бюджету, зменшує бюджетний дефіцит і потребу в державних позиках, стимулюючи інвестиції.

Ці перерозподільчі макро- та мікроекономічні ефекти вважаються суспільно прийнятними і саме тому ПДВ привертає увагу країн, які прагнуть збільшити темпи економічного зростання.

Не завжди податок на додану вартість є ефективним у країнах, де ще не налагоджено ринкову економіку, дисципліну та культуру споживання. Високі ставки ПДВ можуть зупиняти економічну активність та збільшувати «тіньову» економіку. Хоча ПДВ може бути важливим джерелом доходів бюджету, висока видимість його бездефіцитності може бути оманливою. Тому оптимальна ставка ПДВ зазвичай становить 15-18%, відповідно до рекомендацій економістів.

Особливості визначення бази оподаткування ПДВ встановлену у ПКУ та наведені у додатку А.

Податкові ставки можуть бути виражені у грошовій сумі або у відсотках. Податок на додану вартість належить до податків, для яких одиницею оподаткування є відсоткова ставка. Хоча теоретично одна ставка ПДВ є більш ефективною, на практиці більшість країн використовують кілька ставок податку.

Україна має чотири ставки: 20%, 0%, 7% та 14%, при цьому 20% є домінуючою ставкою і оподатковує більшість товарів, робіт та послуг.

Особливістю ПДВ є нульова ставка. Вона встановлена у Великобританії, Нідерландах, Португалії, Греції, Ірландії, у 1997 році встановлена і в Україні. Нульова ставка і звільнення від оподаткування — це не одне й те ж. Нульова ставка — це ставка податку, який стягується, але за ставкою 0 відсотків. У цьому розумінні нульова ставка має такі ж самі наслідки, як і звільнення від податку. Однак особа-підприємець, котрий сплачує податок за нульовою ставкою, отримує право на повернення всієї суми ПДВ, що входить у вартість товарів та послуг, які додаються ним у процесі виробництва товарів. Це дозволяє їм отримати певну пільгу порівняно з тими підприємцями, які просто звільнені від сплати податку. Кожна країна має свій список товарів та послуг, на які застосовується нульова ставка. У Великобританії, наприклад, майже всі продукти харчування та послуги водопостачання та каналізації оподатковуються за нульовою ставкою. [13]

Більш детально про ставки наведено у додатку Б.

До 1 січня 2035 року платник податків-інвестор, який вклав значну суму (понад 20 млн. євро) в інвестиційний проект згідно зі спеціальним інвестиційним договором, звільняється від оподаткування на додану вартість при імпорті нового обладнання та комплектуючих до нього у митному режимі імпорту на митну територію України. Обладнання повинне бути новим та бути виготовленим не раніше ніж за 3 роки до дати реєстрації інвестиційного проекту. Кабінет Міністрів

України разом із висновком відповідного спеціального інвестиційного договору визначатиме перелік та обсяги обладнання.

Порядок обчислення і сплати

Для розрахунку суми ПДВ застосовується ставка 16,67%, яка є похідною від ставки 20%. Сума ПДВ включається до обороту, але її вартість повинна бути віднята з кінцевої ціни реалізації, щоб визначити ціну без ПДВ. Для цього кінцеву ціну реалізації необхідно поділити на 1,20, потім отриману величину помножити на 2 та поділити на 100. Таким чином, формула для розрахунку суми ПДВ виглядає наступним чином:

$$\text{ПДВ} = \text{Ц} \times (20/120), \text{ у свою чергу } 20/120 = 0,1667, \text{ або } 16,67\%,$$

де Ц– ціна реалізації.

Для розрахунку податку на додану вартість береться ставка 16,67% від оподаткованого обороту, який включає в собі суму податку на додану вартість. Сума податку, яка повинна бути сплачена до бюджету, визначається як різниця між сумою податку, отриманого від покупців за реалізовані товари (роботи, послуги) і сумою податку, сплаченого або що підлягає сплаті постачальникам за виконані роботи, послуги, придбані матеріальні ресурси, паливо, вартість яких відноситься на витрати виробництва та обігу згідно з основними положеннями про склад витрат, а також податку за придбані та введені в експлуатацію основні виробничі фонди (згідно з класифікацією) та нематеріальні активи (вартість майнових та інших прав, «ноу-хау», ліцензій та ін.).

Суми податку на додану вартість, які сплачуються або підлягають сплаті постачальникам за виконані роботи, послуги, придбані матеріальні ресурси та паливо, а також податок за придбані та введені в експлуатацію основні виробничі фонди та нематеріальні активи, не вважаються частиною витрат виробництва та обігу.

Щоб обчислити суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті в бюджет, потрібно пройти декілька етапів, які можна представити у вигляді схеми, що включає кілька етапів.

Перший етап полягає в формуванні ціни продажу виробника, яка включає в себе суму податку на додану вартість та акцизний збір (для підакцизних товарів), а також собівартості (включаючи матеріальні витрати без ПДВ).

$$\text{ЦР} = (\text{С} + \text{П} + \text{Саз} + \text{Сн}) \times 1,20 ,$$

де ЦР- ціна реалізації покупних товарів, що включає суму ПДВ

С- собівартість продукції

П- прибуток

Саз- сума акцизного збору

Сн- сума надбавок до цін згідно з чинним законодавством

На другому етапі обчислюється сума ПДВ, яка одержана від покупців товарів (робіт, послуг). Для цього береться ціна реалізації товарів, яка включає ПДВ та акцизний збір з першого етапу. З цієї ціни віднімається вартість без ПДВ (тобто собівартість, яка була визначена без урахування ПДВ).

$$\text{ПДВ} = (\text{ЦР} - \text{С}) \times 0,1667 ,$$

де ЦР- ціна реалізації покупних товарів, що включає суму ПДВ;

С- собівартість продукції

Третій етап полягає у визначенні суми ПДВ, яка була сплачена або ще підлягає сплаті постачальникам за матеріальні витрати, основні виробничі фонди та нематеріальні активи. Для цього використовуються такі показники:

- вартість придбаних матеріальних ресурсів, послуг і палива, включаючи ПДВ, які відносяться на витрати виробництва;
- вартість придбаних і введених в експлуатацію основних виробничих фондів, включаючи ПДВ;
- вартість взятих на облік нематеріальних активів, включаючи ПДВ.

Для обчислення суми ПДВ за цими витратами необхідно зазначені витрати помножити на 0,1667.

Другий варіант

—суми витрат, що вказані в першому варіанті, але без включення до них суми ПДВ (суми витрат, що відносяться на собівартість та інші джерела фінансування)

$\times 0,20$

= Сума ПДВ по вказаних витратах

Четвертий етап полягає в обчисленні суми ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет.

Слід підкреслити, що порядок визначення суми ПДВ, викладений вище, стосується лише тих підприємств, які займаються виготовленням товарів (робіт та послуг). Для підприємств, які одержують свої доходи у вигляді різниці в цінах, порядок визначення ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету є дещо іншим:

I-й ЕТАП ФОРМУВАННЯ ЦІНИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОКУПНИХ ТОВАРІВ

$ЦРпт = (КЦт \text{ (без пдв)} + ТЦ + ЦР) \times 1,20$,

де ЦРпт- ціна реалізації покупних товарів;

КЦт —купівельна ціна товарів, що не включає ПДВ ;

ТЦ — торговельна націнка, що включає витрати обігу та прибуток;

ЦР- ціна реалізації покупних товарів.

2-й ЕТАП ОБЧИСЛЕННЯ СУМИ ОПОДАТКОВУВАНОВОГО ОБОРОТУ ТА СУМИ ПДВ

$$ОО(ВД) = ЦР_{пт}(з\ пдв) - КЦ(з\ пдв),$$

де ОО(ВД) – оподатковуваний оборот або валовий дохід;

ЦР_{пт} – ціна реалізації покупних товарів

КЦ – купівельна ціна

Валовий дохід * 0,1667 = сума ПДВ по одержаному валовому доходу

Надалі обчислення суми ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет, проводиться так само, як і в першому випадку. [4, с.57]

Отже, правильно здійснюваний облік розрахунків за ПДВ є дуже важливим для підприємств, оскільки неправильний облік може призвести до суттєвих фінансових втрат, а також до проблем з контролюючими органами. Для того, щоб правильно вести облік розрахунків за ПДВ, необхідно володіти детальним знанням законодавства та правил його застосування, а також мати чітку та структуровану систему обліку та звітності.

Однією з ключових проблем при обліку ПДВ є визначення правильної бази оподаткування та розрахунок суми ПДВ. Також важливим є забезпечення своєчасної та правильної подачі податкової звітності до контролюючих органів.

У зв'язку зі змінами в законодавстві та вимогами контролюючих органів, підприємства повинні регулярно оновлювати свої знання та практичні навички щодо обліку ПДВ. Для цього можна використовувати різноманітні навчальні матеріали, пройти спеціальні курси, консультуватися з фахівцями з бухгалтерського обліку та податкового права.

Усі ці заходи допоможуть підприємствам зменшити ризики неправильного обліку ПДВ та забезпечити відповідність їх діяльності вимогам законодавства, а також підвищити ефективність використання ресурсів і оптимізувати фінансові показники діяльності.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ З ПДВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПрАТ «НАК «НАДРА УКРАЇНИ»

2.1 Діяльність підприємства ПрАТ «НАК Надра України»

Компанія «Надра України» була створена відповідно до Указу Президента України № 802 від 14.06.2000 та постанови Кабінету Міністрів України № 1128 від 14.07.2000. Метою створення компанії було підвищення ефективності управління підприємствами у галузі геології і розвідки надр, задоволення потреб держави у розвитку мінерально-сировинної бази та отримання прибутку через господарську діяльність.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 640 від 22.05.2019, публічне акціонерне товариство «НАК Надра України» було перетворено на приватне акціонерне товариство і перейменовано на ПрАТ «НАК Надра України». Таким чином, компанія змінила свій юридичний статус з публічного на приватне. У своїй діяльності Компанія керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства та Статутом, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2000 р. № 1460 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 640).

Засновником «НАК Надра України» є держава в особі Кабінету Міністрів України, 100% акцій належить державі.

Акціонером Компанії є держава в особі Державної служби геології і надр України – до прийняття в установленому порядку рішення про приватизацію пакета акцій Компанії та в особі Фонду державного майна – після передачі йому пакета акцій Компанії, визначеного для продажу згідно з рішенням про приватизацію; фізичні та юридичні особи, що набули права власності на акції Компанії відповідно

до законодавства.

Органом управління ПрАТ «НАК «Надра України» є:

- Загальні збори – вищий орган;
- Правління;
- Ревізійна комісія.

Згідно зі Статутом ПрАТ «НАК «Надра України», до проведення перших загальних зборів після рішення про приватизацію пакета акцій, повноваження вищого органу компанії (Загальні збори) виконує Державна служба геології та надр України.

Згідно з пунктом 58 Статуту ПрАТ «Надра України», керування поточною діяльністю компанії здійснює Правління, яке є колегіальним виконавчим органом компанії.

Майно Компанії складається з різних складових, таких як основні засоби, грошові кошти, акції (частки, паї) у статутному капіталі інших підприємств, а також інші активи, які відображені у бухгалтерському балансі Компанії. Це майно формується шляхом передачі засновником до статутного капіталу Компанії, виробництва, що здійснюється Компанією у процесі її власної господарської діяльності, майна та майнових прав, які набуваються під час господарської діяльності, а також доходів, отриманих від такої діяльності, включаючи доходи, отримані від продажу цінних паперів, корпоративних прав та інших фінансових ресурсів і майнових та немайнових прав, що передбачені в пункті 21 Статуту.

Статутний капітал Компанії, відомої як Національна акціонерна компанія «Надра України», був визначений у розмірі 20 000 000,00 гривень за рішенням Кабінету Міністрів України, затвердженим постановою № 1460 від 27.09.2000.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1273 від 17.08.2000, було прийняте рішення про передачу майна державних підприємств та 100% акцій Державної акціонерної холдингової компанії «Укргеолреммаш» до статутного капіталу Національної компанії «Надра України». Пізніше, постановою Кабінету Міністрів України № 823 від 11.07.2001, внесено зміни до статуту ПрАТ НАК

«Надра України», зокрема, змінено розмір Статутного капіталу, який становить 612 403 143,25 гривень.

За розпорядженням Кабінету Міністрів України № 221-р від 23.04.2003, було прийняте рішення про передачу 99,9% акцій ВАТ «Північукргеологія» до статутного капіталу Компанії. Відповідно до Статуту Компанії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1460 від 27.09.2000 (в редакції постанови № 886 від 27.06.2007), статутний капітал Компанії був визначений у розмірі 620 386 245,25 гривень.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України № 521-р від 11.07.2007, до статутного капіталу ПрАТ НАК «Надра України» було передано майно: комплекс споруд «Урочище Межигір'я» і будівлі, розташовані на вулицях Володимирській, 34 і Золотоворітській, 9 у місті Києві. Зміни до статуту Компанії, що стосуються зміни розміру Статутного капіталу, були внесені постановою Кабінету Міністрів України № 1109 від 11.09.2007, і статутний капітал Компанії був визначений у розмірі 739 295 625,25 гривень.

Статутний капітал Компанії розподіляється на 2 957 182 501 просту іменну акцію з номінальною вартістю 0,25 гривні кожна.

Майновий комплекс ПрАТ НАК «Надра України» включає всі матеріальні та нематеріальні активи, які були передані Компанії згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1273 від 17.08.2000 та відображаються на її балансі.

Структура Компанії

Юридична адреса Компанії: 03057, м. Київ, Шевченківський р-н, вул. Євгенії Мірошніченко, буд.10.

Фактична адреса: 03057, м. Київ, вул. Євгенії Мірошніченко, буд. 10.

Код ЄДРПОУ – 31169745.

Правовий статус суб'єкта – юридична особа.

Організаційно-правова форма господарювання – 230. «Акціонерне товариство».

Інституційний сектор економіки за KICE: S.11002 «Приватні нефінансові

корпорації».

Середньооблікова чисельність працівників за 1-й квартал 2023 року – 424 особи.

Компанія була створена на основі державних підприємств, що є основним принципом її формування.

Функції материнської компанії відносно дочірніх підприємств визначені у Статуті Компанії і включають наступне:

- Керівництво та забезпечення виконання завдань, покладених на дочірні підприємства.
- Контроль за дотриманням законодавства.
- Затвердження правил, процедур та внутрішніх документів, організаційної структури дочірніх підприємств (у межах своєї компетенції).

ПрАТ «НАК «Надра України» на даний момент включає 6 дочірніх підприємств, які є юридичними особами, з одним з них знаходиться в процесі ліквідації.

ДП НАК «Надра України» «Кримгеологія» знаходиться на тимчасово анексованій території Автономної республіки Крим. У той же час, згідно з рішенням Господарського суду АР Крим від 25.12.2012 року у справі № 5002-4/2483.2-2010 порушено справу про банкрутство.

Таблиця 2.1- Дочірні підприємства ПрАТ «НАК «Надра України»

Назва дочірнього підприємства	Код ЄДРПОУ	примітки
ДП «Укрнаукагеоцентр»	01432552	активне
ДП «Кримгеологія»	01432055	Знаходиться на тимчасово анексованій території. У стані ліквідації. Справа про банкрутство від 25.12.2012 р. № 5002-4/2483.2-2010
ДП «Західукргеологія»	01432606	активне

Продовження таблиці 2.1

ДП “Центрукргеологія”		01432478	активне
ДП “Чернігівнафтогазгеологія”		01431535	активне
ДП “Надраресурс”		33307841	не здійснює діяльність

Джерело: сформовано на основі електронного ресурсу <https://nadrakrayny.com.ua/>

Крім того, Компанія володіє корпоративними правами у статутних капіталах 18 суб’єктів господарювання.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III види діяльності ПрАТ «НАК «Надра України» не підлягають ліцензуванню.

Основними видами діяльності Компанії є:

- Організація та проведення пошукових та геологорозвідувальних робіт як в межах України, так і за її межами.
- Видобування та переробка корисних копалин.
- Забезпечення розвитку добувних та переробних галузей національної економіки шляхом нарощування мінерально-сировинної бази держави.
- Участь у реалізації державної політики в галузі геології, розвідки надр та формування цільових програм розвитку мінерально-сировинного комплексу.
- Здійснення інших видів діяльності, які визначені пунктом 6 Статуту Компанії.

Протягом звітного періоду, ПрАТ «НАК «Надра України» займалася діяльністю відповідно до КВЕД 71.12, що охоплює інжиніринг, геологію, геодезію та надання послуг технічного консультування в цих галузях.

Основними напрямками діяльності є:

- проведення повного комплексу геологорозвідувальних робіт на різні види твердих корисних копалин і підземні води, включаючи розроблення проектно-кошторисної документації, пошуки, розвідку та складання геолого-економічної оцінки родовищ, яка потім захищається в Державній комісії

України по запасах корисних копалин (ДКЗ України);

- розроблення проектів промислової розробки, облаштування свердловин і родовищ вуглеводнів.
- проведення повного комплексу геологорозвідувальних робіт на нафту і газ, включаючи розроблення проектно-кошторисної документації, пошуки, розвідку та складання геолого-економічної оцінки родовищ, яка потім захищається в ДКЗ України, а також підготовку об'єктів до промислової розробки.
- забезпечення супроводу геологорозвідувальних робіт, включаючи аналіз і узагальнення сейсморозвідувальних та промислово-геофізичних досліджень, лабораторне вивчення кернавого матеріалу та пластових флюїдів, а також моделювання геологічної будови площ і родовищ.
- технологічні дослідження основних і супутніх корисних копалин з розробкою схем збагачення мінеральної сировини.
- геолого-економічна оцінка техногенних родовищ та можливостей вилучення з них корисних компонентів.

Компанія виконує державне замовлення з пошуку та розвідки родовищ корисних копалин, а також співпрацює з приватними замовниками.

ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ

Таблиця 2.2- Розмір та характеристика активів

млн. грн.

Показники	01.01.23	31.03.23	(+/-)
Активи, всього	1 897,8	1 986,8	+89,0
В т.ч.			
Нематеріальні активи	421,8	411,6	-10,2

Продовження таблиці 2.2

Основні засоби	996,4	1 094,3	+97,9
Необоротні активи для продажу	1,9	1,9	
Оборотні активи	452,3	453,6	+1,3

Джерело: на основі фінансової звітності підприємства

Балансовий рядок 1010 включає балансову вартість незавершених капітальних інвестицій на суму 1 039 712 тис. грн. і балансову вартість основних засобів на суму 54 613 тис. грн. Незавершені капітальні інвестиції не підлягають амортизації. Збільшення вартості основних засобів відбулося шляхом переоцінки незавершених капітальних інвестицій ДП «Західукргеологія» на суму 99 695 тис. грн.

Щодо власного капіталу, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2007 № 1109, статутний капітал Компанії складає 739 295 625,25 грн. Протягом першого кварталу 2023 року не було змін у статутному капіталі та резервному капіталі, і Компанія не створювала фонди з чистого прибутку.

Компанія здійснювала сплату поточних податків та обов'язкових платежів відповідно до вимог Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу України. Цей перелік включав «Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» згідно зі статтею 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Загальна сума, сплачена Компанією протягом першого кварталу 2023 року в якості податків та обов'язкових платежів, становила 24,4 млн. грн. Ця сума розподіляється наступним чином:

- податок на прибуток – 1,3 млн. грн.,
- податок на додану вартість – 9,2 млн. грн.,
- податок з доходів фізичних осіб – 5,2 млн. грн.,
- відрахування в фонди соціального страхування – 6,0 млн. грн.,
- інші податки та обов'язкові платежі (військовий збір, податок на нерухомість, пільгові пенсії та інше) – 2,7 млн. грн.

Державною службою геології та надр України, як органом який управляє корпоративними правами держави у статутному капіталі Компанії, рішення про розподіл прибутку та затвердження розміру дивідендів на державну частку за 2022 рік не приймалось, отже нарахування та сплата дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2022 році у 1 кварталі 2023 року не проводилась.

2.2 Система обліку ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”

На підприємстві існує циклічний обліковий процес, пов'язаний з нарахуванням і сплатою податку на додану вартість (ПДВ). Цей процес включає наступні етапи:

Первинний облік: Здійснюється реєстрація господарських операцій, які передбачають нарахування або сплату ПДВ, у відповідних первинних документах, таких як податкові накладні, платіжні доручення, бухгалтерські довідки.

Вторинний облік: Господарські операції з ПДВ відображаються у відповідних облікових регістрах, таких як журнали-ордери, оборотно-сальдова відомість, Головна книга та інші.

Підсумковий облік: Здійснюється відображення підсумкової інформації про нарахування, сплату ПДВ, а також кредиторську або дебіторську заборгованість з ПДВ у фінансовій та податковій звітності.

У бухгалтерському обліку розрахунки з ПДВ відображаються у складі розрахунків з бюджетом, які стосуються податків, зборів та інших платежів. Для цього використовується синтетичний рахунок «Розрахунки за податками й платежами» під номером 64.

Для обліку ПДВ на підприємстві використовуються наступні субрахунки:

- 641 «Розрахунки за податками» (аналітичний рахунок для обліку ПДВ);
- 643 «Податкові зобов'язання»;
- 644 «Податковий кредит».

У таблиці 2.3 наведено використання системи субрахунків бухгалтерського обліку, пов'язаних з обліком ПДВ.

Таблиця 2.3- Система субрахунків бухгалтерського обліку ПДВ

Код	Назва субрахунку	Призначення за Дт	Призначення за Кт
641/ПДВ	Розрахунки за податками (ПДВ)	Нарахування податкового кредиту з ПДВ, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг Перерахування суми ПДВ до бюджету	Нарахування податкового зобов'язання з ПДВ, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг Відшкодування суми ПДВ з бюджету
643	Податкові зобов'язання	Нарахування суми податкового зобов'язання, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати	Списання суми податкового зобов'язання, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати
644	Податковий кредит	Списання суми податкового кредиту, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати	Нарахування суми податкового кредиту, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати

Джерело: складено автором

Типові кореспонденції рахунків з обліку ПДВ наведено у додатку В.

Так, як зазначено у додатку В, першочергові документи, які використовуються для обліку ПДВ, включають:

- Податкову накладну

Це основний документ, який використовується для реєстрації господарських операцій, пов'язаних з нарахуванням податкового зобов'язання або податкового кредиту з ПДВ. Згідно зі статтею 201 Податкового кодексу України,

податкова накладна повинна містити різні обов'язкові реквізити, такі як порядковий номер, дата складання, назва підприємства (ПБ фізичної особи-підприємця) – платника ПДВ (продавця та покупця), податковий номер платника податку, номенклатура товарів або послуг з вказівкою їх кількості або обсягу, ціна постачання без ПДВ, ставка ПДВ та відповідна сума цього податку, загальна сума коштів, що підлягає сплаті з урахуванням ПДВ, код товару згідно з Українським класифікатором товарів ЗЕД або код послуги згідно з Державним класифікатором продукції та послуг, а також індивідуальний податковий номер.

- Платіжне доручення

Цей документ використовується для оформлення платежу, пов'язаного з ПДВ, зазначеного у податковій накладній. Воно включає інформацію про отримувача, суму платежу, дату та інші необхідні реквізити.

- Бухгалтерську довідку

Цей документ використовується для реєстрації господарських операцій, пов'язаних з ПДВ, і містить деталі про облікові записи та проведені операції.

Ці первинні документи повинні задовольняти вимоги, встановлені Податковим кодексом.

Згідно з пунктом 10 статті 201 Податкового кодексу України, встановлено наступні крайні терміни для реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних:

Для податкових накладних, складених в період з 1-го по 15-те число звітного місяця, останній термін реєстрації – останній календарний день звітного місяця.

Для податкових накладних, складених в період з 16-го по 31-е число звітного місяця, останній термін реєстрації – 15-те число наступного за звітним місяцем.

Варто відзначити, що до 2017 року податкові накладні повинні були бути зареєстровані протягом 15 календарних днів незалежно від дати їх складання. Чинна методика реєстрації є більш зручною для підприємств, оскільки сприяє ефективному податковому плануванню щодо управління податковим зобов'язанням та податковим кредитом з ПДВ.

Платіжне доручення є первинним документом, що підтверджує факт позитивних або негативних грошових потоків на поточному рахунку підприємства. У контексті обліку ПДВ, платіжне доручення слугує для підтвердження переказу ПДВ або його відшкодування з державного бюджету. Бухгалтерська довідка є первинним документом, який складається для господарських операцій, що не передбачають створення іншого первинного документа. Зокрема, бухгалтерська довідка застосовується при списанні податкового зобов'язання або податкового кредиту з субрахунків 643 або 644 відповідно.

У процесі обліку ПДВ на підприємстві використовуються такі облікові реєстри (у випадку ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою):

Журнал-ордер № 3 є реєстром, в якому реєструються всі господарські операції, пов'язані з обліком ПДВ, у вигляді зведених сум за звітний період. Журнал-ордер № 3 складається з наступних частин:

I частина: В цій частині відображаються зведені суми податкового кредиту з ПДВ, що включають Дт 64 (розрахунковий рахунок податку на додану вартість), Кт 63 (розрахунковий рахунок з постачальниками) та 68 (розрахунковий рахунок підприємства).

II частина: В цій частині відображаються зведені суми податкового зобов'язання з ПДВ, включаючи компенсаційний податок, а також суми, пов'язані з закриттям транзитних підрахунків 643 та 644. Дт 64 (розрахунковий рахунок податку на додану вартість), 70, 71, 94, 97 (розрахункові рахунки) та Кт 64 (розрахунковий рахунок податку на додану вартість).

III частина: Ця частина складається з шести відомостей для аналітичного обліку. Операції, пов'язані з обліком ПДВ, містяться у наступних відомостях: 3.3 «Відомість аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками» (облік податкового кредиту з ПДВ за господарськими операціями з постачальниками та підрядниками), 3.5 «Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями» (облік податкового кредиту з ПДВ за господарськими операціями з іншими кредиторами) та 3.6 «Відомість аналітичного

обліку розрахунків з бюджетом» (відомість, що містить інформацію про початкове сальдо, дебетовий та кредитовий обороти і кінцевесальдо за субрахунками 641, 643, 644.

Журнал-ордер № 1 використовується для реєстрації господарських операцій, пов'язаних з перерахуванням суми ПДВ з поточного рахунку до бюджету, а також для відшкодування ПДВ у вигляді зведених сум за звітний період. Важливо відмітити, що Головна книга, до якої заносяться дані з усіх журналів-ордерів, не містить безпосередньо інформації про обороти з ПДВ. Це пояснюється тим, що Головна книга складається лише зі синтетичних рахунків і не передбачає окремого синтетичного рахунку для обліку ПДВ згідно з Планом рахунків. Інформація про нарахування і сплату ПДВ на підприємстві відображається у фінансовій та податковій звітності.

У фінансовій звітності інформація про заборгованість з ПДВ відображається лише як частина загальної заборгованості перед бюджетом, що включає всі податки й платежі. Вона представлена у формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» у рядку 1135 (дебіторська заборгованість) та 1620 (кредиторська заборгованість). Проте, окремого рядка для заборгованості з ПДВ, аналогічного рядкам 1136 та 1621 для податку на прибуток, не передбачено. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» також не містить додаткових статей, пов'язаних з ПДВ. Також варто відзначити, що форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» не надає деталізації заборгованості перед бюджетом і не містить розділу, де було б зазначено розрахунки за податками й платежами, а також інші зобов'язання. Таким чином, чинна методика складання фінансової звітності не надає інформації щодо ПДВ на підприємстві у жодній формі фінансової звітності.

ПрАТ «НАК «Надра України» є платником податку на додану вартість та включена до реєстру платників податку на додану вартість. Індивідуальний податковий номер Компанії – 311697426077.

Бухгалтерський облік в ПрАТ «НАК «Надра України» ведеться в системі «1С Підприємство» (версія 7.7). Фінансова та податкова звітність готується та подається контролюючим органам в електронному вигляді з використанням

електронних цифрових підписів через систему «М.Е.Дос».

Основним видом діяльності Компанії в періоді, що досліджувався, була здача в оренду свердловин та майна. ПрАТ «НАК «Надра України» укладено ряд договорів з контрагентами щодо довгострокової оренди свердловин та майна.

Для визначення граничного розміру орендної плати (найнижчої його межі), в обов'язковому порядку проводиться оцінка майна незалежними оцінювачами. Така норма діє для господарських товариств, у статутному капіталі є частка держави. ПраТ «НАК «Надра України» саме і є товариством, 100% акцій якого належать державі.

Податок на додану вартість відіграє дуже важливу роль в доходах Державного бюджету України, має високу ефективність із фіскальної точки зору та забезпечує надійність та стабільність бюджетних надходжень від цього податку. Тому, в Компанії велика увага приділяється забезпеченню максимально коректного відображення ПДВ в бухгалтерському обліку.

Податкові зобов'язання.

Загальні правила виникнення податкових зобов'язань урегульовано п. 187.1 ПКУ. Так, датою виникнення податкових зобов'язань із постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) надходження попередньої оплати від покупця/замовника (безготівкова оплата, надходження готівки або електронних грошей);

б) дата відвантаження товарів, а для послуг (робіт) – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг (виконання робіт) платником податку.

Винятками із цього правила є операції, які відображаються за касовим методом (пп. 187.7, 187.10 ПКУ), а також операції, в яких податкові зобов'язання відображаються за правилом довгострокового контракту (п. 187.9 ПКУ).

Для документів, складених в електронній формі, датою оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку, вважають дату, зазначену в самому документі як дату його складення відповідно до Закону

України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», незалежно від дати накладення електронного підпису.

Кожного місяця для коректного визначення податкових зобов'язань Управління бухгалтерського обліку та звітності направляє службову записку Управлінню договірної роботи про надання актуальної інформації по договорах з контрагентами щодо оренди майна. Далі складаємо звідну таблицю, яка включає в себе розрахунок орендної плати по всім діючим договорам. Потрібно зазначити той факт, що орендна плата не є сталою величиною, вона залежить від індексу інфляції, який щомісячно оприлюднюється на офіційному сайті Державної служби статистики України.

Формула розрахунку орендної плати наступна : орендна плата за поточний місяць = орендна плата за попередній місяць x індекс інфляції.

Крім прямої оренди, Компанія має декілька договорів доручення зі своїми дочірніми підприємствами, предметом яких є надання ними майна Компанії іншим підприємствам за комісійну винагороду.

Також, ПрАТ «НАК «Надра України» надає геологічні послуги видобувним компаніям , а саме послуги по експертній оцінці нафтогазоносності тої чи іншої ділянки родовища.

Далі, на основі даних складеної нами таблиці, виписуємо рахунки-фактури контрагентам на оплату орендної плати та послуг. Потім, на основі рахунків проводимо безпосередньо реалізацію та складаємо акти наданих послуг (виконаних робіт). Необхідно зазначити, що це надзвичайно відповідальна ділянка роботи, бо від правильності проведення реалізації залежить не тільки нарахування ПДВ, а й нарахування податку на прибуток.

Бухгалтерські проводки (реалізація: оренда та послуги)

Дт 3613 Кт 713

Дт 713 Кт 643

Після проведення в системі «1С Підприємство» реалізації формуємо на основі актів наданих послуг (в 1С: Журнали – надання послуг) податкові накладні. Дані із зазначених актів автоматично переносяться в податкові накладні. Для

коректного формування податкових накладних повинні бути без помилок заповнені такі довідники, як «контрагенти» (в 1С: Довідники-контрагенти) та «номенклатура» (в 1С: Довідники-номенклатура). З цих довідників в податкові накладні переносяться такі важливі параметри, як назва підприємства, індивідуальний податковий номер, податковий номер платника податку, назва та код товару /послуг згідно з УКТ ЗЕД/ДКПП, назва та код одиниці виміру, код ставки податку.

Перевірити сформовані вихідні податкові накладні можна в книзі продажів (в 1С: Журнали-книга продажів-податкова накладна). Наступним кроком є експорт виписаних нами податкових накладних в систему «М.Е.Дос» та їх реєстрація в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Україна впроваджує різноманітні заходи для вдосконалення системи обліку ПДВ на підприємствах. Протягом останніх років було здійснено деякі дослідження та впроваджено реформи з метою покращення ефективності та прозорості процесу обліку ПДВ.

Одним із важливих кроків було впровадження системи електронного подання податкової звітності, включаючи звіти про ПДВ. Україна перейшла на електронний формат подання звітності, що сприяє автоматизації процесу та зменшенню адміністративного навантаження на підприємства.

Дослідження також спрямовані на виявлення та усунення можливих ризиків у сфері обліку ПДВ. Наприклад, проводяться аудити та перевірки підприємств щодо правильності обліку ПДВ, виявлення шахрайства та уникнення податкових зобов'язань.

Крім того, уряд України активно працює над впровадженням системи електронного податкового обліку (ЄПО) для забезпечення більшої прозорості та контролю над обліком ПДВ. Ця система передбачає обов'язкове використання онлайн-кас та зв'язок з державними фіскальними службами для миттєвої передачі даних про продажі та розрахунки з ПДВ.

2.3 Порядок формування звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ “НАК Надра України”

Укладання звітності з ПДВ на підприємстві в Україні залежить від законодавства та вимог, встановлених Державною податковою службою (ДПС). Основні кроки формування звітності з ПДВ включають:

- Збір та реєстрацію первинних документів, що підтверджують операції з ПДВ, наприклад, касові чеки, рахунки-фактури, акти виконаних робіт, накладні тощо.
- Облік податкових накладних, включаючи їх видачу та отримання від постачальників та покупців, для реєстрації операцій з ПДВ.
- Розрахунок суми ПДВ, що підлягає сплаті до державного бюджету, на основі обліку податкових накладних та інших даних. Це включає обчислення сум ПДВ з операцій з продажу товарів чи послуг, а також розрахунок сум ПДВ, які можуть бути відшкодовані.
- Після розрахунку податкового зобов'язання складання податкової звітності з ПДВ у встановленому форматі. Формат звітності може залежати від розміру обороту підприємства і бути місячним, квартальним або річним.
- Своєчасне подання складеної звітності з ПДВ до відповідних податкових органів, відповідно до встановлених вимог.

Документом, який використовується для подання податкової звітності з ПДВ, є Податкова декларація з податку на додану вартість. Згідно з наказом Міністерства фінансів України № 131 від 01.03.2021 р., Податкова декларація з ПДВ складається з основної форми та восьми додатків:

-Додаток 1 містить інформацію про суми податку на додану вартість, які зазначені у податкових накладних або розрахунках коригування до податкових накладних, що не були зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних, а також про податковий кредит з урахуванням його коригування.

-Додаток 2 містить відомості про від'ємну суму звітного (податкового) періоду, яка зараховується до податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

-Додаток 3 включає розрахунок суми бюджетного відшкодування.

-Додаток 4 містить заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, суми коштів на рахунку у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, а також врахування реєстраційної суми платника податку, який здійснює реорганізацію, в обрахунку реєстраційної суми правонаступника.

-Додаток 5 включає розрахунок сум податку на додану вартість, які суб'єкт господарювання не сплатив до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, а також показників, що визначають, які підприємства (організації) відносяться до підприємств (організацій) осіб з інвалідністю.

-Додаток 6 містить розрахунок або перерахунок частки використання товарів або послуг, необоротних активів у оподатковуваних операціях.

-Додаток 7 включає заяву про допущення продавцем товарів або послуг помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної або порушення продавцем або покупцем граничних термінів реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних, а також розрахунку коригування.

-Додаток 8 містить розрахунок податкових зобов'язань за операціями, які визначені в статті 16/1 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», а також вказує відсоток вартості сільськогосподарських товарів або послуг[10].

Основна форма Податкової декларації з ПДВ містить наступні складові:

- Титульна частина, в якій вказуються основні реквізити платника податку.
- Предметна частина, яка складається з трьох розділів:

Розділ I «Податкові зобов'язання», в якому вказуються господарські операції, за якими нараховуються податкові зобов'язання згідно з основною ставкою (20%), пільговими ставками (0%, 7%, 14%) та операціями, які звільняються від оподаткування. У цьому розділі відображаються зведені суми за звітний місяць.

Розділ II «Податковий кредит», в якому вказуються господарські операції,

за якими нараховується податковий кредит згідно з основною ставкою (20%), пільговими ставками (0%, 7%, 14%) та операціями, які звільняються від оподаткування. У цьому розділі також приводяться зведені суми за звітний місяць.

Розділ III «Розрахунки за звітний період», в якому здійснюється розрахунок суми ПДВ, яку потрібно сплатити за звітний місяць.

Заключна частина, в якій вказується дата подання декларації, підпис та реєстраційні номери облікової картки керівника та головного бухгалтера суб'єкта господарювання.

Після заповнення книги продажу та книги покупок, в які занесені всі вхідні та вихідні податкові документи, можна сформуванати податкову декларацію з податку на додану вартість. В системі «1С Підприємство» обираємо в меню закладку «Звітність» і переходимо в закладку «Регламентована звітність», потім обираємо необхідний нам звіт, обираємо період та натискаємо «Заповнити», отримуємо заповнену декларацію.

В системі «1С Підприємство» також передбачена можливість експорту податкових декларацій в систему «М.Е.Дос». Для цього зберігаємо отриманий звіт у форматі XML, а потім в системі «М.Е.Дос» здійснюємо операцію «Імпорт звітів» і податкова декларація автоматично переноситься в розділ «Звітність» (зкладка – «Реєстр звітів»)

В декларації з ПДВ вказуються всі обсяги постачання та придбання товарів/послуг, суми податку на додану вартість. В окремих колонках відображено операції, які оподатковуються за різними ставками.

ПрАТ «НАК «Надра України» щомісячно складає податкові декларації з ПДВ та щомісячно сплачує податкове зобов'язання до бюджету.

Більш детально розглянемо податкову декларацію з податку на додану вартість за лютий 2023 року (додаток К). Розділ 1 декларації призначений для відображення податкового зобов'язання платника податку. В рядку 1.1 Компанія показала обсяг постачання, який складається обсягу орендних операцій, обсягу наданих послуг, обсягу реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу. Зазначені операції обкладаються за основною ставкою 20%.

В лютому 2023 Компанія отримала від контрагента попередню оплату за металобрухт, операції з постачання якого тимчасово до 01.01.2027 року звільнені від ПДВ. Дана операція відображена в декларації в р.5.1 розділу 1. З 01 січня 2022 здійснення операцій з постачання відходів і брухту чорних та кольорових металів, які утворилися внаслідок переробки, обробки і т. д. на виробництві, будівництві, під час демонтажу ліквідованих основних засобів та інших операцій підпадає під ст. 199 ПКУ і призводить до потреби розподіляти податковий кредит.

Для цього було зроблено спеціальний розрахунок (таблиця 2.4), в якому на основі даних декларацій за попередній 2022 рік визначено частку неоподатковуваних операцій в загальному обсязі постачання. Вона склала 2,01%.

Таблиця 2.4- Розрахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних та неоподатковуваних операціях

№ з/п	Платник	Податковий період, за який здійснюється розрахунок	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)		Обсяг реалізації металобрухту (без ПДВ)	Частка використання товарів/послуг, необоротних активів в:	
			загальний обсяг постачання (сума значень рядків 1.1, 1.2, 2, 3, 5 та 7 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків), грн	оподатковувані операції (сума значень рядків 1.1, 1.2, 2, 3 та 7 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків), грн		оподатковуваних операціях (колонка 5 × 100 % / колонка 4)	неоподатковуваних операціях (100 – (колонка 5 × 100 % / колонка 4))
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ПрАТ «НАК «Надра України» здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.2 статті 199 розділу V ПКУ	Попередній звітний рік (2022 рік)	105 835 048	103 708 468	2 126 580	97,99	2,01

Джерело: складено автором

Далі, в кожному місяці, в якому є операції, пов'язані з металобрухтом, проводиться коригування податкового кредиту по кожній вхідній податковій накладній, якщо вказані в ній товари/послуги використовуються як в оподатковуваних, так і в неоподатковуваних операціях (в лютому 2023 року – ПН №№63,64 від 28.02.2023 р.). У звітних періодах, в яких є постачання металобрухту або отримана попередня оплата за цей товар, передбачено складання додатку 5 до декларації з ПДВ. Оскільки зазначена операція у звітному періоду звільнена від оподаткування ПДВ, заповнюється таблиця 2 додатку 5 (розрахунок суми податку на додану вартість, не сплачена до бюджету у зв'язку з отриманням податкової пільги). В нашому випадку сума пільги – це 20% від обсягу постачання (попередньої оплати) металобрухту.

У випадку допущення помилки в розрахунку податкових зобов'язань, можна зробити розрахунок коригування до податкової накладної. Інформація про таке коригування відображається в р.7 розділу 1 декларації з ПДВ. Наразі, в додатки до декларації не вносяться відомості щодо податкових зобов'язань в розрізі контрагентів, якщо податкові накладні по таким зобов'язанням зареєстровані в ЄРПН. Натомість, в додатку 1 до декларації, відображаються відомості про податковий кредит в розрізі контрагентів та ставок ПДВ. Ці дані переносяться в р.10.1, 10.2 декларації і визначається загальна сума податкового кредиту. Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту підлягає сплаті в бюджет.

2.4 Проблеми та недоліки у системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ на підприємстві ПрАТ“НАК Надра України” та шляхи їх вирішення

У системі обліку розрахунків та звітності з ПДВ можуть виникати деякі потенційні проблеми та недоліки, серед яких:

Помилки в обліку: Неправильне введення даних, невірні розрахунки або неправильне відображення інформації можуть призвести до неточностей у системі

обліку ПДВ. Це може призвести до неправильних розрахунків податкових зобов'язань та порушень податкового законодавства.

Недостатня автоматизація: Використання застарілих або неповнофункціональних програм або систем обліку ПДВ може ускладнити процес обліку та звітності. Відсутність автоматизації може призвести до збільшення часу, необхідного для обробки даних, збільшення ризику помилок та зниження загальної ефективності.

Недостатня наглядова діяльність та контроль: Відсутність ефективних систем контролю та нагляду може призвести до порушень у сфері обліку ПДВ. Недостатній контроль може відкривати можливість для шахрайства, ухилення від сплати ПДВ та інших податкових злочинів.

Складність податкового законодавства: Складність та постійні зміни в податковому законодавстві можуть ускладнювати правильний облік та звітність з ПДВ. Підприємствам може бути важко розібратися та правильно застосувати правила та вимоги податкового законодавства.

Відсутність ефективного механізму перевірки достовірності податкової звітності: Недостатня перевірка та аудит податкової звітності може сприяти податковим шахраям в області обліку та звітності з ПДВ [15, с.16-18].

Таблиця 2.4 – Основні недоліки та шляхи реформування чинної системи обліку ПДВ

Рівень обліку ПДВ	Недоліки чинної системи обліку ПДВ	Заходи реформування обліку ПДВ
Первинний облік	Громізка форма податкової накладної	Вилучення деяких граф у податковій накладній, що не мають економічного значення
Вторинний облік	Наявність транзитних 643 та 644 субрахунків, які ускладнюють облік ПДВ	Якщо підприємство вирішує окремо обліковувати податкове зобов'язання і податковий кредит з ПДВ в

Продовження таблиці 2.4

		умовах передоплати, рекомендується вилучити 643 та 644 субрахунки і використовувати аналітичний рахунок до 641 субрахунку.
Вторинний облік	Наявність транзитних 643 та 644 субрахунків, які ускладнюють облік ПДВ	Якщо підприємство вирішує окремо обліковувати податкове зобов'язання і податковий кредит з ПДВ в умовах передоплати, рекомендується вилучити 643 та 644 субрахунки і використовувати аналітичний рахунок до 641 субрахунку. Для спрощення Відомості 3.6 журналу-ордеру № 3, можна виключити інформацію, що стосується 643 та 644 субрахунків.
Підсумковий облік	Відсутність відображення інформації щодо ПДВ у фінансовій звітності	У формі № 1 будуть додані нові статті балансу 1137 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у т.ч. з ПДВ)» та 1622 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у т.ч. з ПДВ)». У формі № 5 буде введений розділ, який стосується зобов'язань, і в ньому буде надана інформація про початкове сальдо, дебетові та кредитові обороти, а також кінцеве сальдо для різних податків і зборів, включаючи ПДВ.
Підсумковий облік	Громіздка форма Податкової декларації з ПДВ	Вилучення деяких граф у Податковій декларації з ПДВ, що не мають певного економічного значення

Джерело: складено автором

В останні роки податкове законодавство піддавалось частим змінам, що мають вплив на організацію обліку розрахунків за ПДВ, ускладнюючи процес

ведення обліку передачі коштів до бюджету за ПДВ в системі рахунків. У сучасних умовах підприємства повинні повністю використовувати бухгалтерський облік під час складання податкової звітності, що задовольняє інформаційні потреби фіскальних органів щодо розрахунку та своєчасної сплати податків та зборів, включаючи ПДВ. Однак недоліком в обліковому відображенні ПДВ є те, що в бухгалтерському обліку доходи та витрати відображаються на основі принципу нарахування за відвантажену продукцію, виконані роботи або надані послуги, тоді як у податковій звітності застосовується правило «першої події». Іншими словами, у бухгалтерському обліку отримані аванси (передоплати) не вважаються доходом, а відображаються як зобов'язання.

На мій погляд, більш раціональним підходом до ведення обліку ПДВ є метод «нарахувань». Цей метод передбачає, що податковий кредит та податкові зобов'язання визнаються на дату фактичної реалізації (отримання) товарів або матеріальних цінностей. Для цього потрібно внести відповідні зміни до Податкового кодексу України, щоб скасувати застосування методу «першої події» при нарахуванні ПДВ.

Такий підхід до обліку ПДВ має наступні переваги для вітчизняних підприємств:

- спрощує та оптимізує роботу бухгалтерів щодо обліку ПДВ;
- уніфікує первинні документи для бухгалтерського та податкового обліку;
- спрощує форму та порядок складання податкової декларації з ПДВ;
- забезпечує достовірне відображення інформації про розрахунки підприємств з бюджетом за ПДВ на рахунках бухгалтерського обліку;
- забезпечує відповідність статей фінансової звітності критеріям їх визнання.

З метою ефективного обліку ПДВ на кожному підприємстві рекомендується включити в Наказ про облікову політику окремий пункт, наприклад, «Організація обліку податкових платежів». Цей пункт повинен відповідати вимогам чинного законодавства і висвітлювати ті аспекти, які відсутні в Податковому кодексі України.

Для внесення відповідних змін до Наказу про облікову політику необхідно чітко визначити посадові обов'язки бухгалтерів з питань ведення обліку податкових платежів, зокрема розрахунків із ПДВ. Також слід розробити структурно-логічну схему методики визначення обліку ПДВ, яка може бути включена як додаток до Наказу про облікову політику. Це допоможе у забезпеченні належного контролю й організації обліку податкових платежів у відповідності до вимог законодавства.

ВИСНОВКИ

Податок на додану вартість є одним зі загальнодержавних податків, який забезпечує значний обсяг надходжень до державного бюджету. Його важливість полягає не лише в тому, що він є частиною вартості товарів, робіт або послуг і сплачується кінцевим споживачем.

Незалежно від фінансового стану та результатів господарської діяльності підприємств-платників, податок на додану вартість є найбільшим джерелом доходів для державного бюджету. Це підтверджує його фіскальну ефективність, оскільки в кінцевому підсумку споживач сплачує цей податок.

Податок на додану вартість складається з податкових зобов'язань, пов'язаних з постачанням товарів або послуг, податкового кредиту, пов'язаного з постачанням товарів або послуг, а також зобов'язань перед бюджетом з податку на додану вартість.

На кожному етапі обігу товарів або послуг розмір податку на додану вартість визначається як різниця між сумою податкових зобов'язань, що виникли внаслідок продажу товарів, і сумою податку, який був сплачений виробником або постачальником на сировину, матеріали, роботи чи послуги.

Податок на додану вартість є непрямим податком, який включається у вартість товарів, робіт або послуг і сплачується покупцем. Однак зобов'язання щодо перерахування цього податку до бюджету покладено на осіб, які здійснюють продаж цих товарів, робіт або послуг.

Облік податку на додану вартість є складним, оскільки вимагає виконання багатьох бухгалтерських операцій, складних розрахунків, коригувань і т. д. Тому в Україні доцільно поліпшити та спростити механізм стягнення та обліку податку на додану вартість на рівні законодавства.

Податок на додану вартість є основним непрямим податком у країнах-членах Європейського Союзу, і його застосування є однією з умов для приєднання нових членів до ЄС згідно з вимогами Шостої Директиви № 77/388 від 17 травня 1977 року. Деяка частина надходжень від цього податку спрямовується на

функціонування бюджету Європейського Союзу.

Згідно з Податковим кодексом України (ПКУ), платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, які пов'язані з визначенням об'єктів оподаткування та податкових зобов'язань. Цей облік здійснюється на основі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інших документів, що стосуються обчислення та сплати податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Один з головних документів, який служить як первинний документ і підстава для нарахування податкових зобов'язань з податку на додану вартість (ПДВ) при постачанні (продажу) товарів, робіт або послуг у платника податку (продавця-платника ПДВ), а також являється документальним підтвердженням права на зарахування податкового кредиту за витрати на ПДВ при придбанні товарів у покупця-платника податку, є податкова накладна.

З метою обліку податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ, встановлені два субрахунки згідно з Інструкцією: субрахунок 643 – «Податкові зобов'язання» і субрахунок 644 – «Податковий кредит». Ці субрахунки є транзитними і використовуються підприємствами для коригування податкових зобов'язань і податкового кредиту в разі здійснення авансових платежів. Це означає, що вони використовуються для відображення принципу «першої події», коли оподатковувана подія відбувається відразу при отриманні авансу або попередньої оплати, незалежно від фактичної поставки товарів, робіт або послуг.

Отже, раціональним рішенням для ведення обліку ПДВ є застосування методу «нарахувань», де дата фактичної реалізації (отримання) товарно-матеріальних цінностей визначає момент визнання податкового кредиту та податкових зобов'язань. Це передбачає внесення змін до Податкового кодексу України для скасування методу «першої події» в обліку ПДВ.

Крім того, раціональним буде узгодження субрахунків 643 «Податкові зобов'язання» і 644 «Податковий кредит» з їх економічною сутністю та теорією бухгалтерського обліку. Також потрібно спростити й документально забезпечити визнання податкового кредиту та податкових зобов'язань, внести відповідний

пункт та додаток до Наказу про облікову політику щодо розрахунку ПДВ та змінити Податковий кодекс, щоб скасувати метод «першої події» і повністю застосовувати норми бухгалтерського законодавства. Це створить необхідні передумови для чіткої регламентації обліково-аналітичного забезпечення розрахунків підприємств з бюджетом за ПДВ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. Київ: Бібліогр, 2000. С. 46-53.
2. Бодров В. Г. Податкове регулювання в умовах формування цифрової економіки в Україні. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. Ірпінь, 2018. №2. С. 30–37.
3. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Інституту світової економіки та міжнародних відносин АН України. Київ, 1992. С. 235 URL: https://ekona.stu.cn.ua/files/sbornik_tezisov_chntu2014.pdf .(дата звернення 10.03.2023)
4. Водоп'янова О.В. Актуально про ПДВ у Податковому кодексі: Навч. Посіб. Київ, 2011. С. 57.
5. Грабова Н.В. Теорія бухгалтерського обліку: навч. Посіб. / За ред. М.В.Кужельного. Київ: АСК, 2011. 27с.
6. Дерій В.А. Місце доходів і витрат. Науковий вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль, 2012. С. 36-41.
7. Дугар Т. Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі. *Економіка і суспільство. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. Вип. 2. С. 689-693.
8. Економічні науки. Сімферополь, 2009., С.24 URL : <http://irbis-nbuv.gov.ua/> (дата звернення 12.03.2023).
9. Завгородній В.П., Савченко В.Н. Бухгалтерський облік, контроль, аудит в умовах ринку. Науковий вісник Сімферопольського національного університету.
10. Захожай В.Б., Базилевич К.С., Шепітко Г.Ф., Теорія бухгалтерського обліку. Наукова стаття. Київ, 1999. С.25
(дата звернення 12.03.2023)

11. Історія бухгалтерського обліку: навчальний посібник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП “Рута”, 2001. 12 с.
12. Кудряшов В.П. Податкова політика та напрями реформування податкової системи України: Курс фінансів: Навч. Посіб. Київ, 2008. С. 431. URL : http://pidruchniki.com/1584072013932/finansii/kurs_finansiv (дата звернення 12.03.2023)
13. Кузьмінський Ю.А. Методологія бухгалтерського обліку в контексті реформування .Фінанси . Збірник наукових праць. Київ, 2010. Вип. 8. С. 59-63.
14. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч.посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. С.608
15. Литвиненко Л. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі як складова Програми економічних реформ. Науковий вісники Київського національного економічного університету. Бухгалтерський облік та аудит. Київ, 2011. Вип.3. С. 16-18. URL: <http://sophus.at.ua/> .(дата звернення 12.03.2023)
16. Львів, 2015. С.231.
17. Мединська Т. В., Власюк Н. І. Податкова система: Навчальний посібник. 3-є Науковий вісник НЛТУ України. 2011, С. 305
18. Овчарова Н. В. Облікова політика в частині відображення ПДВ: основні аспекти. *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 9. С. 102-107.
19. Оксенюк О. І. Роль податку на додану вартість у формуванні доходів державного бюджету України. Інноваційна економіка. 2013. № 1. С. 253–258.
20. Оксенюк О. І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: дис. Канд. Екон. Наук: 08.00.08.
21. Податкова політика держави. Ще один великий компроміс / за заг. Ред.К. І. Швабія. К.: Алерта, Одеса: ОННБ, 2018. С. 62
22. Податковий кодекс України. Дата оновлення 05.03.2023 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 09.03.2023).
23. Податок на додану вартість. URL:

- http://uk.wikipedia.org/wiki/Податок_на_додану_вартість. (дата звернення 12.03.2023)
24. Подолянчук О. А. Облікове забезпечення розрахунків з податку на додану вартість. *Ефективна економіка: електрон. Наук. Фах. Видан.* 2020. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/78.pdf (дата звернення 10.05.2023)
 25. Подолянчук О. А., Домбровська В. В. Облік та звітність за податком на додану вартість. *Ефективна економіка: електрон. наук. фах. видан.* 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/70.pdf (дата звернення 10.05.2023).
 26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 09.03.2023).
 27. Семенко Т. М. Податковий і фінансовий облік ПДВ згідно Податкового кодексу України. Облік і фінанси АПК. 2011. № 2. С. 52–57.
 28. Сидоренко Р.В. Визначення сутності податку на додану вартість та перспективи його розвитку. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2014. Вип. 11 (1). Ч. 1. С. 234–240.
 29. Ходикіна А. А., Бурковська А. В. Актуальні тенденції обліку розрахунків з податку на додану вартість. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 8. С. 1196-1199.
 30. Червінська О. С., Демчук Х. Б., Войтків О. В. Податок на додану вартість в доходах державного бюджету та проблеми його відшкодування. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.5. С. 298-305.

ДОДАТКИ

Додаток А

База оподаткування ПДВ: правила визначення

Вид операції	База оподаткування	Норма ПКУ
Постачання придбаних товарів/послуг	Договірна вартість, але не нижче ціни придбання таких товарів/послуг	П.188.1
Постачання самостійно виготовлених товарів/послуг	Договірна вартість, але не нижче звичайних цін	П.188.1
Постачання необоротних активів	Договірна вартість, але не нижче їх балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтеру, що склалася станом на початок звітного періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів* — виходячи із звичайної ціни)	П.188.1
Постачання товарів/послуг за регульованими цінами (тарифами)	Регульовані ціни (тарифи)	
Постачання товарів за договорами фінансового лізингу	Договірна (контрактна) вартість, але не нижче ціни придбання об'єкта лізингу	Спеціальна норма відсутня, тож діють загальні правила п.188.1
Умовні постачання, якщо товари/послуги, необоротні активи призначені для їх використання або починають використовуватися: а) в операціях, що не є об'єктом оподаткування; б) в операціях, звільнених від оподаткування; в) в операціях, що здійснюються платником податку в межах балансу, у тому числі передача для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих необоротних активів; г) в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку	База оподаткування за необоротними активами визначається виходячи з балансової (залишкової) вартості, що склалася станом на початок звітного періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів — виходячи із звичайної ціни), а за товарами/послугами — виходячи з вартості їх придбання	П.198.5, п.189.1
Постачання вживаних товарів (комісійна торгівля), що придбані в осіб, не зареєстрованих як платники податку	Комісійна винагорода такого платника податку	П.189.3

Продовження Додатку А

Постачання однорідних вживаних товарів, придбаних у фізичних осіб, не зареєстрованих як платники податку, у межах договорів, що передбачають передання права власності на такі товари	Позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів, визначена у порядку, встановленому р.V ПКУ	П.189.3
Постачання товарів/послуг, що передаються/отримуються у межах договорів комісії (консигнації), поруки, довірчого управління	Вартість постачання цих товарів, визначена у порядку, встановленому ст.188 ПКУ (не поширюється на операції з експортування товарів за межі митної території України або з ввезення на митну територію України товарів у межах зазначених договорів)	П.189.4, п.189.6
Постачання товарів за договорами фінансового лізингу, які були повернуті лізингоодержувачем, не зареєстрованим як платник податку у зв'язку з невиконанням умов такого договору.	Позитивна різниця між ціною продажу та ціною придбання таких товарів. При цьому ціна продажу визначається відповідно до п.188.1 ст.188 ПКУ, а ціна придбання визначається на рівні суми лізингових платежів у частині компенсації вартості об'єкта фінансового лізингу, що не сплачені за такий об'єкт лізингу на дату такого повернення	П.189.5
Постачання товарів/послуг, які є об'єктом оподаткування згідно із ст.185 ПКУ, під забезпечення боргових зобов'язань покупця, наданих такому платнику податку у формі простого або переказного векселя, або інших боргових інструментів (далі — вексель), випущених таким покупцем або третьою особою	Договірна вартість, визначена у порядку, встановленому п.188.1 ст.188 ПКУ, без урахування дисконтів або інших знижок з номіналу такого векселя, а за процентними векселями — така договірна вартість, збільшена на суму процентів, нарахованих або таких, що повинні бути нараховані на суму номіналу такого векселя	П.189.7
Ліквідація за самостійним рішенням платника податку основних виробничих або невиробничих засобів	Звичайна ціна, але не нижче балансової вартості на момент ліквідації	П.189.9
Анулювання реєстрації платника ПДВ, якщо товари/послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності (крім операції з реорганізації платника податку)	Звичайна ціна відповідних товарів/послуг чи необоротних активів	П.184.7

Продовження Додатку А

Постачання особам, які не зареєстровані як платники податку, сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, раніше придбаних (заготовлених) таким платником податку у фізичних осіб, які не є платниками цього податку	Торгова націнка (надбавка), встановлена таким платником податку	П.189.12
Постачання квитків на проїзд в автобусах та на перевезення багажу відповідно до Закону України від 05.04.2001 р. № 2344-III «Про автомобільний транспорт»	Винагорода, що включає автостанційний збір. До бази оподаткування не включається вартість перевезення, що перераховується перевізнику, та сума витрат на страхування пасажирів, яка перераховується страховій компанії	П.189.13
Постачання на митній території України товарів, які є продуктами переробки товарів, поміщених у митний режим переробки на митній території, у тому числі отриманих як оплата за постачання послуг з переробки	База оподаткування визначається згідно із ст.188 ПКУ	П.189.14
Вивезення товарів за межі митної території України	Договірна (контрактна) вартість таких товарів, зазначена в митній декларації	П.189.17
Ввезення товарів на митну територію України	Договірна (контрактна) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку. Перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за офіційним курсом НБУ, що діяв на день подання митної декларації для митного оформлення. Якщо митна декларація не подавалась, перерахунок іноземної валюти здійснюється за офіційним курсом НБУ, що діяв на день визначення податкових зобов'язань	П.190.1, п.391.1
Постачання послуг нерезидентами на митній території України	Договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням податків та зборів, за винятком ПДВ. Визначена вартість перераховується в національну валюту за валютним (обмінним) курсом НБУ на дату виникнення податкових зобов'язань. У разі отримання послуг від нерезидентів без їх оплати база оподаткування визначається виходячи із звичайних цін на такі послуги без урахування ПДВ	П.190.2

Джерело: згруповано за інформацією [9, с.25, 17]

Ставки ПДВ-2023

№ п/п	Ставка	Норма ПК	Операції
1	2	3	4
1	0 %	Пп. 195.1.1	Вивезення товарів за межі митної території України в митному режимі: – експорту; – реекспорту – якщо товари поміщені в цей режим відповідно до п. 3 (за товарами – у вигляді продуктів їх переробки) та п. 5 ч. 1 ст. 86 Митного кодексу (далі – МК); – безмитної торгівлі; – вільної митної зони
	0 %	Пп. 195.1.3	Постачання таких послуг, як: а) міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом; б) послуги, що передбачають роботи з рухомим майном, заздалегідь увезеним на митну територію України для виконання таких робіт і вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом; в) обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси
	0 %	П. 195.2	Експорт товарів, постачання яких на території України звільнене від оподаткування
2	7 %	Пп. «в» п. 193.1	Постачання на території України і ввезення в Україну: – лікарських засобів, дозволених до виробництва і застосування в Україні та внесених до Держреєстру лікарських засобів і медичних виробів (далі – Держреєстр); – товарів медичного призначення, які внесені до Держреєстру або відповідають вимогам технічних регламентів;

Продовження Додатку Б

	7 %	Пп. «в» п. 193.1, п. 74 підрозд. 2 розд. XX	Постачання послуг з тимчасового розміщення (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщення (клас 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010). Ця пільга встановлена двома нормами ПК: пп. «в» п. 193.1 та п. 74 підрозд. 2 розд. XX ПК. При цьому п. 74 підрозд. 2 розд. XX ПК діяв до 01.01.2023. А ось пп. «в» п. 193.1 ПК продовжує діяти і зараз. Тому в 2023 році постачання послуг з тимчасового розміщення (проживання) готелями і подібними засобами тимчасового розміщення (клас 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010) продовжує обкладатися ПДВ за ставкою 7 %.
	7 %	П. 82 підрозд. 2 розд. XX	Постачання на митній території України і ввезення на митну територію України бензинів моторних, важких дистилатів, скрапленого газу, біодизеля, палива моторного альтернативного, а також нафти або нафтопродуктів сирих, отриманих з бітумінозних порід (мінералів), що класифікуються за кодами УКТЗЕД 2709 00 10 00 та 2709 00 90 00 Ставка ПДВ, встановлена цією нормою ПК, є тимчасовою і поширюється на вищезгадані операції в період воєнного стану, але не довше, ніж до 1 липня 2023 року
3	14 %	Пп. «г» п.193.1	Постачання на митній території України і ввезення в Україну сільськогосподарської продукції, яка класифікується за такими кодами згідно з УКТЗЕД: 1001, 1003, 1005, 1201, 1205, 1206 00
4	20 % (загальна ставка)	Пп. «а» п. 193.1 ПК	Усі операції, які не обкладаються ПДВ за ставками 0 %, 7 %, 14 %

Джерело: згруповано за інформацією [11, с.431, 17]

Типові кореспонденції рахунків з обліку ПДВ

Зміст господарської операції	ДТ	КТ	Первинний документ
Відображено податковий кредит з ПДВ (перша подія – відвантаження товарів, робіт, послуг)	641	631,685	Податкова накладна
Відображено податкове зобов'язання з ПДВ (перша подія – відвантаження продукції, товарів, робіт, послуг)	701,702,703	641	Податкова накладна
Нараховано податковий кредит з ПДВ (перша подія – оплата за товари, роботи, послуги)	641	644	Податкова накладна
Списано податковий кредит з ПДВ (з 644 субрахунку) після відвантаження товарів, робіт, послуг у випадку передоплати	644	631,685	Бухгалтерська довідка
Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ (перша подія – оплата за продукцію, товари, роботи, послуги)	643	641	Податкова накладна
Списано податкове зобов'язання з ПДВ (з 643 субрахунку) після відвантаження продукції, товарів, робіт, послуг у випадку передоплати	701,702,703,712	643	Бухгалтерська довідка

Продовження Додатку В

Відображено податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття)	712	641	Податкова накладна
Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку виявлення нестачі чи псування товарно-матеріальних цінностей)	947	641	Податкова накладна
Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку реалізації товарно-матеріальних цінностей за ціною, що є нижчою за ціну придбання)	949	641	Податкова накладна
Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку ліквідації необоротних активів)	976	641	Податкова накладна
Перераховано суму ПДВ до державного бюджету	641	311	Платіжне доручення
Відшкодовано суму ПДВ з державного бюджету	311	641	Платіжне доручення

Джерело: складено автором

Додаток Д
Приклад рахунка-фактури

<u>Постачальник</u>	Приватне акціонерне товариство "Національна акціонерна компанія "Надра України" ЄДРПОУ 31169745, тел. 0444541507 Р/р UA493204780000000026003219145 в АБ "УКРГАЗБАНК", м.Київ ІПН 311697426077, номер свідоцтва 200030353 Є платником податку на прибуток на загальних підставах Адреса 03057, Шевченківський р-н, м.Київ, вул.Євгенії Міршніченко, буд.10 Акціонерне товариство "Укргазвидобування" тел. 044-461-29-71
<u>Одержувач</u>	
<u>Платник</u>	той самий
<u>Умова продажу</u>	Безналичний расчет
<u>Замовлення</u>	Договір № УГВ 413/16-21 від 11.10.21
	Валюта гривня На дату 28.04.23 Курс грн 1

Рахунок-фактура № Н-00000221
від 28 Квітня 2023 р.

№	Товар	Од.	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ	Сума з ПДВ
1	Експертна оцінка нафтогазоносності пасток з визначенням перспективних ресурсів вуглеводнів категорії Сз до паспорта на Боратицьку структуру Більче-Волицької зони Передкарпатського прогину виявлену сейсморозвідувальними роботами та підготовлену до глибокого буріння на нафту і газ	грн	1.000	41666.67	41666.67	50000.004
Разом:					41666.67	50000.00

Всього на суму:
П'ятдесят тисяч гривень 00 копійок
ПДВ: 8333.33 грн

Виписав(ла): _____
Головний бухгалтер _____

Додаток Ж
Акт приймання-передачі наданих послуг

22/04/23

ПрАТ «НАК «Надра України»

Акціонерне товариство «Укргазвидобування»

Юридична адреса:
03057, м. Київ,
вул. Євгенії Мірошніченко, 10
Поштова адреса:
03057, м. Київ,
вул. Євгенії Мірошніченко, 10
IBAN: UA493204780000000026003219145
в АБ «Укргазбанк», м. Київ, МФО 320478
код ЄДРПОУ 31169745
ІПН 311697426077
Платник податку на прибуток на загальних
умовах

Адреса місцезнаходження:
04053, м. Київ,
вул. Кудрявська, буд. 26/28,
Код ЄДРПОУ 30019775
IBAN: UA913204780000026006924874909
в АБ «Укргазбанк», МФО 320478
ІПН 300197726657
Платник податку на прибуток та податку на
додану вартість на загальних умовах

АКТ № 7

Приймання-передачі наданих послуг

«Послуги з проведення експертної оцінки нафтогазоносності пасток з
визначенням перспективних ресурсів вуглеводнів категорії С₃ до паспорта на
Боратиську структуру Більче-Волицької зони Передкарпатського прогину
виявлену сейсморозвідувальними роботами та підготовлену до глибокого
буріння на нафту і газ»

м. Київ

«28» квітня 2023 р.

Ми, що нижче підписалися, представник «Виконавця» ПрАТ «НАК «Надра України» в особі заступника начальника Управління геології та виробництва ПрАТ «НАК «Надра України» Єдіної Оксани, яка діє на підставі довіреності від 27.03.2023 № 11, і представник «Замовника» АТ «Укргазвидобування» в особі Директора з розвідки та розробки АТ «Укргазвидобування» Вітика Максима, який діє на підставі довіреності від 02.02.2023 року № 2-59д, склали цей Акт № 7 приймання-передачі наданих послуг (далі – Акт приймання-передачі) про те, що послуги, передбачені Договором № УГВ 413/16-21 від 11.10.2021 року відповідно до листа-замовлення № 93.2-027-1561 від 29.03.2023 надані у встановлений термін, у повному обсязі.

Зміст наданих послуг: Виконано експертну оцінку нафтогазоносності пасток з визначенням перспективних ресурсів вуглеводнів категорії С₃ до паспорта на Боратицьку структуру Більче-Волицької зони Передкарпатського прогину виявлену сейморозвідувальними роботами та підготовлену до глибокого буріння на нафту і газ.

Вартість наданих послуг, яка підлягає сплаті Замовником Виконавцю складає 50 000,00 (п'ятдесят тисяч гривень 00 коп.), в т.ч. ПДВ – 8 333,33 грн (вісім тисяч триста тридцять три гривень 33 коп.).

Замовник не має претензій до якості наданих послуг та строків їх виконання.

Цей Акт приймання-передачі є підставою для проведення розрахунків між Замовником та Виконавцем.

Акт приймання-передачі складено у двох примірниках, по одному для Замовника та Виконавця.

Від Виконавця:

Заступника начальника
Управління геології та
виробництва
ПрАТ «НАК «Надра України»

Оксана ЄДИНА

Від Замовника:

Директор з розвідки та розробки
АТ «Укргазвидобування»

м.п.

Максим ВІТИК

(Three additional handwritten signatures at the bottom of the page)

[illegible]

Додаток К Податкова декларація з ПДВ

Відмітка про одержання
(затвердження контролюючим органом,
дата, відомості №)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
28 січня 2016 року № 21
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 01 березня 2021 року № 131)

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ з ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ		011	-	Звітна	ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО
02	Звітний (податковий) період		012	X	Звітна нова	
03	Платник	Приватне акціонерне товариство "Національна акціонерна компанія "Надра України"				
031	Підплатковий номер платівки податку	1 або серія (за наявності) та номер паспорта				
04	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	311697426077				
05	Податкова адреса	03057, Шевченківський р-н, м.Київ, вул.Свєтлі Мїрошнїченко, буд.10				
06	Сільськогосподарський товаровиробник, внесений або який претендує на внесення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації	-				
Декларація подается до ЦЕНТРАЛЬНЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС ПО РОБОТІ З ВЕЛИКИМ М. КИЇВ						

Код рядка	Код датока	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
1		Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставками 7 % і 14 %, крім ввезення товарів на митну територію України:	Х	Х
1.1	Д1	операції, що оподатковуються за основною ставкою	7 632 626	1 526 525
1.2	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 7%	-	-
1.3	Д1	операції, що оподатковуються за ставкою 14 %	-	-
2		Операції з вивезення товарів за межі митної території України	Х	Х
2.1		операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	-	0
2.2		операції, що звільнені від оподаткування	-	Х
3		Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	-	0
4		Нараховано податкових зобов'язань відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) за операціями, що оподатковуються за:	Х	Х
4.1	Д1, Д6	основною ставкою	9 530	1 906
4.1.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
4.2	Д1, Д6	ставкою 7 %	1 315	92
4.2.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
4.3	Д1, Д6	ставкою 14 %	-	-
4.3.1	Д1, Д6	коригування податкових зобов'язань	-	-
5	Д5	Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України, операції, які звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))	828 622	Х
5.1	Д5	у тому числі операції, що звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)):	828 622	Х
5.1.1		з рядка 5.1 сума коригування обсягів за такими операціями	-	Х
6	Д1	Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України, що оподатковуються за:	Х	Х
6.1	Д1	основною ставкою	-	-
6.2	Д1	ставкою 7 %	-	-
7	Д1	Коригування податкових зобов'язань	-5 700	-1 140
8		Коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)) (+)	-	-
9		Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1.1 + 1.2 + 1.3 + 4.1 + 4.1.1 (-/+) + 4.2 + 4.2.1 (-/+) + 4.3 + 4.3.1 (-/+) + 6.1 (-/+) + 6.2 (-/+) + 7 (-/+) + 8) колонки Б)	Х	1 527 383

Код рядка	Код датока	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги придбання (без податку на додану вартість)	Дозволений податковий кредит
10		Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	Х	Х
10.1	Д1	з основною ставкою	2 264 618	452 924
10.2	Д1	зі ставкою 7 %	69 682	4 878
10.3	Д1	зі ставкою 14 %	-	-
10.4		з нульовою ставкою та/або без податку на додану вартість	-	Х
11		Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	Х	Х
11.1		з основною ставкою	-	-
11.2		зі ставкою 7 %	-	-
11.3		зі ставкою 14 %	-	-
12		Погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX Кодексу)	-	-
13		Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України	Х	Х
13.1	Д1	з основною ставкою	-	-
13.2	Д1	зі ставкою 7 %	-	-

Продовження Додатку К

14	Ді	Коригування податкового кредиту	12
15	Дб	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перевищенням частки використання необоротних активів, придбаних до 01 липня 2015 року, в оподатковуваних операціях	-
16		Від'ємне значення, що відноситься до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду:	X
16.1		значення рядка 21 попереднього звітного (податкового) періоду	X
16.2		збільшено / зменшено залишок від'ємного значення за результатами поданих уточнюючих розрахунків*	X
16.3		збільшено / зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу*	X
17		Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 10.2 + 10.3 + 11.1 + 11.2 + 11.3 + 12 + 13.1 (-/+) + 13.2 (-/+) + 14 (-/+) + 15 (-/+) + 16 (-/+) колонок Б))	X

457 804

Код рядка	Код датока	ІІІ. РОЗРАХУНКИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Сума податку на додану вартість
18		Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 - рядок 17 декларації) (позитивне значення), яке сплачується до державного бюджету	1 069 579
19		Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 17 - рядок 9 декларації) (позитивне значення)	-
19.1		з рядка 19 сума перевищення від'ємного значення над сумою, обчисленою відповідно до пункту 200 ¹ 3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації	-
20		сума, обчислена відповідно до пункту 200 ¹ 3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації	-
20.1		Сума від'ємного значення, що не перевищує суму, обчислену відповідно до пункту 200 ¹ 3 статті 200 ¹ розділу V Кодексу на момент подання податкової декларації (рядок 19 - рядок 19.1), яка:	-
20.2	ДЗ, Д4	зараховується у зменшення суми податкового боргу з податку на додану вартість	-
20.2.1		підлягає бюджетному відшкодуванню (рядок 20.2.1 + рядок 20.2.2) (рядок 3 ДЗ):	-
20.2.2		на рахунок платника у банку	-
20.3		у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу з інших платежів, що сплачуються до Державного бюджету	-
20.3		зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 20 - рядок 20.1 - рядок 20.2)	-
21	Д2	Сума від'ємного значення, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 19.1 + рядок 20.3 декларації) (переноситься до рядка 16.1 декларації наступного звітного (податкового) періоду)	-

-	Відмітка про подання за останній звітний (податковий) період у разі анулювання реєстрації платником податку
-	Відмітка про застосування касового методу податкового обліку

X	Відомостей про суму податку на додану вартість, зазначених у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1) (додаток 1)
-	довідки про суму від'ємного значення звітного (податкового) періоду, яка зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (Д2) (додаток 2)
-	розрахунок суми бюджетного відшкодування (Д3) (додаток 3)
-	заяв про повернення суми бюджетного відшкодування та/або суми коштів на рахунок у системі електронного адміністрування податку на додану вартість платника податку та/або врахування реєстраційної суми платника податку, що реорганізується, в обрахунок реєстраційної суми правонаступника (Д4) (додаток 4)
X	розрахунок сум податку на додану вартість, не сплаченої суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, та/або показавши, відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємств (організацій) осіб з інвалідністю (Д5) (додаток 5)
-	розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д6) (додаток 6)
-	заяви про допущення продавцем товарів/послуг помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної та/або порушення продавцем/покупцем граничних термінів реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних податкової накладної та/або розрахунок коригування (Д7) та відповідних документів та питомих ваг вартості сільськогосподарських товарів/послуг (структурним підрозділам) права складання податкових накладних та розрахунок коригування (додаток 1 до Порядку) (Д8) (додаток 8)
-	повідомлення про делегування фізичним (структурним підрозділам) права складання податкових накладних та розрахунок коригування (додаток 1 до Порядку) використанням електронної митної декларації
-	шт. оригіналів митних декларацій (у разі якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося не з використанням електронної митної декларації)
-	доповнення (за довільною формою) відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Кодексу:

* Збільшено/зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу на підставі податкового повідомлення-рішення та/або уточнюючого розрахунку.

Дата	Номер	Сума, грн (+/-)
-	-	-

Дата подання	1	7	0	3	2	0	2	3
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник) **ЕП КУЗЬМИЧ ТАРИС ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку) **ЕП КРАВЧЕНКО Юрій Михайлович**

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

Наведена інформація є повною та достовірною.

Тарас КУЗЬМИЧ (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

2 9 6 5 9 1 1 0 3 5

Юрій КРАВЧЕНКО (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

2 7 5 0 3 1 7 2 7 6

¹ Зазначається код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючим органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи.

Додаток 1
до податкової декларації з
податку на додану вартість

01	Відомості про суми податку на додану вартість, зазначені у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування (Д1)			011	-	Звітний		
				012	X	Звітний новий		
				013	-	Уточнюючий		
02	Звітний (податковий) період		2	0	2	3	0	2
				(рік)		(місяць)		
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється							
				(рік)		(квартал)		(місяць)
04	Платник	Приватне акціонерне товариство "Національна акціонерна компанія "Надра України"						
		вид	-	№	-			
(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))								
041	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²						31169745	
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість						311697426077	

Таблиця 1.1. Відомості про включені суми податку на додану вартість, вказані в податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість, до суми податкових зобов'язань за звітний (податковий) період

Таблиця 1.2. Відомості про коригування податкових зобов'язань, згідно зі статтею 192, пунктом 198.5 статті 198 та пунктом 199.1 статті 199 розділу V Кодексу у разі збільшення суми компенсації за звітний (податковий) період на підставі розрахунків коригування, складених у звітному (податковому) періоді та не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних на дату подання податкової декларації з податку на додану вартість

податку на додану вартість

(грн)

№ з/п	Покупець (індивідуальний податковий номер або умовний ППІ)	Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників						
		дата	номер	ознака здійснення с/г операцій*	обсяг постачання (без податку на додану вартість) та/або обсяг постачання, за яким не нараховується податок на додану вартість	сума податку на додану вартість		
						основна ставка	ставка 7%	ставка 14 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коригування податкових зобов'язань згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (рядок 7 декларації)								
За операціями відповідно до пункту 198.5 статті 198 та пункту 199.1 статті 199 розділу V Кодексу:						-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 4.1.1, 4.2.1 або 4.3.1 декларації)								
За послугами, отриманими від нерезидента на митній території України:								
1	-	-	-	-	-	-	-	X
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 6.1 або 6.2 декларації)						-	-	X
Коригування податкових зобов'язань згідно з пунктом 199.1 статті 199 розділу V Кодексу у зв'язку з нерерахунок частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях, виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій:								
1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього за звітний (податковий) період (переноситься до рядків 4.1.1, 4.2.1 або 4.3.1 декларації)								

Розділ II. Податковий кредит

Таблиця 2.1. Відомості про операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7 % і 14 %

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкова накладна, інший документ			Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість (грн)		
		період складання	ознака касового методу**	ознака здійснення с/г операцій*		основна ставка	ставка 7%	ставка 14 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	252801126581	2 . 2023	-	-	701,25	140,25	-	-
2	329816826556	2 . 2023	-	-	1 530,00	306,00	-	-
3	014325516346	2 . 2023	-	-	38 834,39	7 766,88	-	-
4	249174426574	2 . 2023	-	-	17 583,41	3 516,68	-	-
5	381266709070	2 . 2023	-	-	154 954,43	30 990,89	-	-
6	014326013042	2 . 2023	-	-	1 250 462,49	250 092,50	-	-
7	320745126592	2 . 2023	-	-	2 412,50	482,50	-	-
8	313167116014	2 . 2023	-	-	2 633,62	526,72	-	-
9	376936213060	2 . 2023	-	-	65 420,56	-	4 579,44	-
10	400758126555	2 . 2023	-	-	759,95	151,99	-	-
11	371930726554	2 . 2023	-	-	6 825,83	1 365,17	-	-
12	014327626592	2 . 2023	-	-	16 923,33	3 384,67	-	-
13	215607626556	2 . 2023	-	-	4 960,00	992,00	-	-
14	385832113040	2 . 2023	-	-	4 261,68	-	298,32	-
15	014324723251	2 . 2023	-	-	8 727,26	1 745,45	-	-
16	014315325261	2 . 2023	-	-	753 301,46	150 660,30	-	-
17	300590610135	2 . 2023	-	-	4 007,50	801,50	-	-
Усього за звітний (податковий) період, у тому числі:					2 334 300	452 924	4 878	-
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів					-	-	-	X
усього за касовим методом відповідно до пункту 187.10 статті 187 Кодексу					-	-	-	X
за операціями, визначеними статтею 16 ¹ Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України"					-	-	X	X
* У графі проставляється позначка "+" у випадку здійснення операцій, визначених статтею 16 ¹ Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України", платниками податку, які внесені до Реєстру отримувачів бюджетної допомоги відповідно до Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України" або які претендують на внесення до такого Реєстру.					-	-	X	-
** У графі проставляється позначка "-" у разі, якщо суми податку включаються до складу податкового кредиту за касовим методом відповідно до пункту 187.10 статті 187 Кодексу.					-	-	-	-

Таблиця 2.2. Відомості про коригування податкового кредиту згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Податкові накладні, які коригуються		Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+/-)	Сума податку на додану вартість (грн)		
		період складання	ознака здійснення с/г операцій*		основна ставка (+/-)	ставка 7% (+/-)	ставка 14% (+/-)
1	2	3.1	3.2	4	5	6	7
Операції з придбання з податком на додану вартість, які підлягають оподаткуванню за основною ставкою та ставками 7 % і 14 % (рядок 14 декларації)							
1	014327626592	1 . 2023	-	12,04	2,41	-	-
Усього за звітний (податковий) період (рядок 14 декларації), у тому числі:							
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів							
за операціями, визначеними статтею 16 ¹ Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України"							
Усього за послугами, отриманими від нерезидента на митній території України							
переноситься до рядка 13.1 декларації							
переноситься до рядка 13.2 декларації							
* У графі проставляється позначка "+" у випадку здійснення операцій, визначених статтею 16 ¹ Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України", платниками податку, які внесені до Реєстру отримувачів бюджетної допомоги відповідно до Закону України "Про державну підтримку сільськогосподарства України" або які претендують на внесення до такого Реєстру.							

Дата подання

1 7 . 0 3 . 2 0 2 3

Керівник (уповноважена особа) / фізична особа (законний представник)

ЕП КУЗЬМИЧ
ТАРАС
ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Наведена інформація є повною і достовірною.

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2 9 6 5 9 1 1 0 3 5

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

ЕП КРАВЧЕНКО
Юрій
МихайловичЮрій КРАВЧЕНКО
(Підпис та прізвище)

Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта 2

2 7 5 0 3 1 7 2 7 6

- 1 Значиться код за ЄДРПОУ платника податку або реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який призначається контролюючими органами, або реєстраційний номер облікової картки платника податків – фізичної особи.
- 2 Серію (за наявності) та номер паспорта значиться фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомляють про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

Продовження Додатку К

Додаток 5

до податкової декларації з податку на додану вартість

Розрахунок		Документ прийнято	
01	сум податку на додану вартість, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, та/або показників, відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємства (організації) осіб з інвалідністю (ІІ)	012	X Звітний новий
		013	- Уточнюючий
02	Звітний (податковий) період	2 0 2 3	0 2
	(рік)	(місяць)	
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється		
	(рік)	(квартал)	(місяць)
04	Платник	Приватне акціонерне товариство "Національна акціонерна компанія "Надра України"	
	від	№	
(повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами, дата та номер договору (угоди))			
041	Податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ²	31169745	
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість	311697426077	

Таблиця 1. Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України

№ з/п	Назва операції	Пункт (підпункт), стаття Кодексу	Обсяг постачання (без податку на додану вартість)
1	2	3	4
Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу)			
1	-	-	-
Усього згідно із статтею Кодексу			

Операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України

1	-	-	-
Усього згідно зі статтею Кодексу			
Усього (переноситься до рядка 5 декларації)			

Таблиця 2. Розрахунок сум податку на додану вартість, не сплаченого суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг*

№ з/п	Найменування податкової пільги ³	Код податкової пільги (згідно з довідником пільг) ⁴	Сума податку на додану вартість, не сплачена до бюджету у зв'язку з отриманням податкової пільги	Обсяг звільнених від оподаткування операцій з постачання товарів/послуг	Обсяги операцій з придбання товарів/послуг**			
					20 %	7 %	0 % / звільнені	14 %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Тимчасово до 1 січня 2027 року від оподаткування податком на додану вартість звільнюються операції з постачання відходів та брухту чорних і кольорових металів, а також паперу та картону для утилізації (макулатури та відходів) товарної позиції 4707 згідно з УКТ ЗЕД. Переліки таких відходів та брухту чорних і кольорових металів затверджуються Кабінетом Міністрів України.	14060465	165 724,32	828 621,61	-	-	-	-
Усього***			165 724	828 622	-	-	-	-

* Заповнюється у разі здійснення у звітному (податковому) періоді операцій з постачання товарів/послуг, що звільнені від оподаткування податком на додану вартість.

** У графах 6 - 9 відображаються обсяги операцій з придбання товарів/послуг, які придбані у поточному та попередніх звітних (податкових) періодах, які у поточному звітному (податковому) періоді використані в пільгових операціях з постачання товарів/послуг.

*** Значення графи 5 рядка "Усього***" переноситься до рядків 5 та 5.1 декларації.

Таблиця 3. Розрахунок показників, відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємства (організації) осіб з інвалідністю

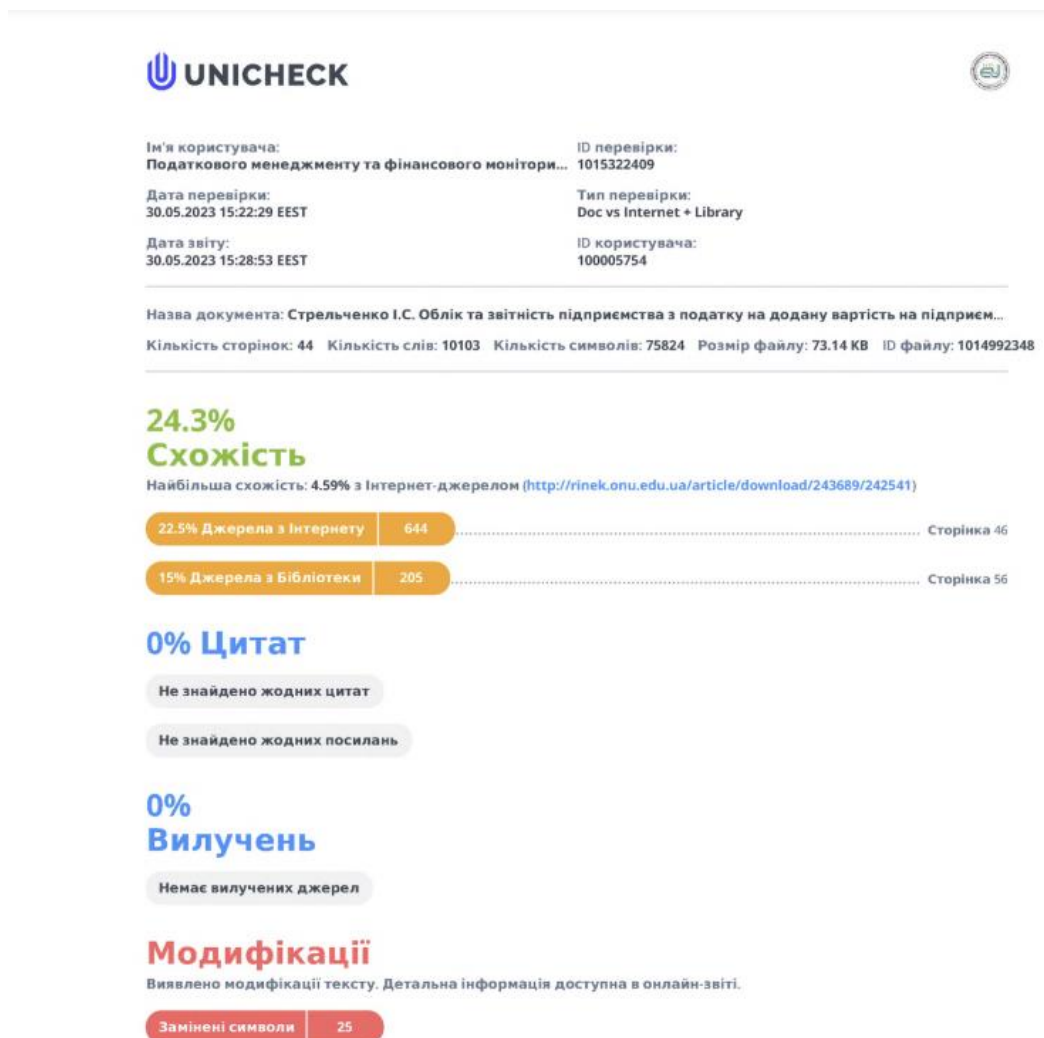
Відсоток осіб з інвалідністю, які мають на підприємстві (в організації), яке (яка) засноване(а) громадськими організаціями осіб з інвалідністю, основне місце роботи протягом попереднього звітного (податкового) періоду від середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу такого підприємства (організації) (ЧП)	-
Відсоток фонду оплати праці осіб з інвалідністю протягом звітного періоду від суми загальних витрат з оплати праці, що належать до складу витрат (ФОП)	-
Відсоток суми витрат з переробки (обробка, інші види перетворення) сировини, комплектувальних виробів, складових частин, інших покупних товарів/послуг, які використовуються під час виготовлення таких товарів/послуг, щодо яких застосовується звільнення від оподаткування підприємством (організацією), яке (яка) засноване(а) громадськими організаціями осіб з інвалідністю, щодо ціни постачання таких виготовлених товарів/послуг (БВТ)	-

Дата подання

1 7 . 0 3 . 2 0 2 3

Наведена інформація є повною і достовірною.

Форма короткого звіту подібності за антиплагіатною інтернет-системою
Unicheck

Копія тез доповідей

УДК 336.226

Стрельченко Ірина

*студентка ф-ту ОПМ, 4 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,*

Науковий керівник — к.е.н., доцент кафедри аудиту Ловінська Л.Г.

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПДВ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Податок на додану вартість - це непрямий податок, який не стягується напряму з покупця, а збирається на кожному етапі виробництва або продажу товару, роботи чи послуги, і включається в ціну продажу. Кінцевий споживач оплачує цей податок разом з вартістю продукту. [1]

Податок на додану вартість — один з наймолодших податків. ПДВ почали застосовувати лише в ХХ столітті. Схема його стягнення була запропонована у 1954 році французьким економістом на ім'я М. Лоре. На сьогодні ПДВ у Франції став основним бюджетоутворюючим податком, на який приходить майже 50% податкових надходжень. ПДВ став основним джерелом доходів економік більшості країн, що розвиваються, в Європі і далеко за її межами. Він застосовується у більш ніж 120 країнах світу, включаючи Китай, Таїланд, Бангладеш та Філіппіни. В Україні ПДВ почав діяти з 1 січня 1992 року, а в законодавство по ПДВ майже щорічно вносяться різноманітні доповнення і зміни.

Обговорення щодо того, як реформувати податок на додану вартість, тривають протягом усього періоду існування цього податку в українській податковій системі, і економісти та практики постійно досліджують це питання. Найчастіше обговорюється питання про зміну ставки цього податку.

У різних країнах світу рівень ставки ПДВ варіюється, наприклад, в Угорщині він складає 27%, в Фінляндії - 24%, в Іспанії - 21%, а в основній ставці ПДВ в Франції - 20%. Податок на додану вартість є важливим джерелом доходів для державного бюджету, а його надходження можуть становити близько 30% від загального обсягу доходів бюджету. У більшості країн ставки ПДВ диференційовані і знижені для соціально важливих секторів, таких як освіта та медицина. Загалом, ПДВ є важливим елементом системи оподаткування в багатьох країнах світу. Наприклад, український державний бюджет отримує більше 30% доходів від ПДВ, що свідчить про його важливість для економіки. [6]

Податок на додану вартість має високу ефективність із фіскальної точки зору. Широка база оподаткування, що включає не тільки товари, але й роботи і послуги, забезпечує надійність та стабільність бюджетних надходжень. Універсальні ставки полегшують обчислення податку для його платників, контроль податкових органів за правильністю та своєчасністю сплати. Стягнення ПДВ на усіх етапах руху товарів, робіт, послуг характеризується тим, що кожен суб'єкт підприємницької діяльності платить податок на додану вартість в пропорції до своєї виробничої діяльності, і жоден суб'єкт не несе надмірного податкового тягара. Таким чином, це забезпечує рівний податковий тиск на всіх учасників ринку. [5]

За результатами аналізу можна зробити висновок, що податок на додану вартість займає провідну позицію в системі податків. Він має різні ставки, що дає можливість вибору оптимальної системи оподаткування для організацій. Непрямі податки, включаючи ПДВ та

акцизи, відіграють важливу роль у мобілізації доходів до бюджету. ПДВ становить майже 25% всіх доходів державного бюджету і перевищує за розміром всі інші податкові доходи. Тому податок на додану вартість на товари, які реалізуються в Україні (а також при ввезенні товарів на територію України), є найбільш значущим податком.

Для поліпшення механізму збору ПДВ необхідно провести комплекс організаційно-правових заходів. Ці заходи повинні спрямовуватися на вдосконалення нормативної бази, покращення адміністративного механізму збору податку, врегулювання системи пільг податків, запобігання можливості ухилення від сплати податку та незаконного відшкодування ПДВ з бюджету.

В Україні велика кількість зловживань та порушень, пов'язаних із справлянням ПДВ, пояснюється заплутаністю податкового законодавства. Деякі законодавчі та нормативні акти суперечать один одному, створюючи умови для ухилення від оподаткування. Щоб у майбутньому запобігти цьому, необхідно детально узгодити всі положення щодо внесення змін до податкового кодексу щодо ПДВ, щоб уникнути необхідності у прийнятті додаткових рішень або роз'яснень. Крім того, варто заборонити внесення змін протягом року, щоб уникнути подібних проблем у майбутньому.

Також є необхідність запровадити "паспорт товару" – документ, що має супроводжувати товар до кінцевого споживача. Основою для цього документу варто взяти товарно-транспортну і податкову накладну. В ньому має бути інформація про кожну стадію руху товару з описом ціни купівлі, ціни продажу, а також інформація про контрагентів на кожній з цих стадій. Саме така новація призведе до покращення системи адміністрування ПДВ і точнішого відслідковування фактів зловживань та порушень з ПДВ. [7]

Важливо зауважити, що необхідно зменшити ставку ПДВ. Витрати, що виникнуть через це, можна компенсувати шляхом відмови від пільг, які не мають соціальної спрямованості та надаються за промисловим принципом. Встановлення ставки ПДВ на рівні 15% дозволить відповідати вимогам гармонізації податкового законодавства та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності між українськими експортерами та імпортерами.

Список використаних джерел

1. Братушка Е. С. Генеза податку на додану вартість в Україні та світі. Електронний журнал «Ефективна економіка». Київ, 2014. С.1-4 URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2959>.
2. Дерій В.А. Місце доходів і витрат. Науковий вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль, 2012. С. 36-41.
3. Кудряшов В.П. Податкова політика та напрями реформування податкової системи України: Курс фінансів: Навч. посіб. Київ, 2008. С. 431. URL : http://pidruchniki.com/1584072013932/finansiv/kurs_finansiv (дата звернення 12.03.2023)
4. Мединська Т. В., Власюк Н. І. Податкова система: Навчальний посібник. 3-є Науковий вісник НЛТУ України. 2011, С. 305
5. Оксенюк О. І. Роль податку на додану вартість у формуванні доходів державного бюджету України. Інноваційна економіка. 2013. № 1. С. 253–258.
6. Податковий кодекс України. Дата оновлення 05.03.2023 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 04.04.2023).